

George Coşbuc

Numai una
versuri

Numai una! Balade și idile

George Coșbuc

Editura Bestseller

Imagine: Kiselev Andrey Valerevich

//bestseller

Carte electronică publicată cu sprijinul Ministerului Afacerilor Externe – Departamentul Politici pentru Relația cu Românii de Pretutindeni.

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE
DEPARTAMENTUL POLITICI PENTRU RELAȚIA
CU ROMÂNII DE PRETUTINDENI

Noapte de vară

Zărilor, de farmec pline,
Strălucesc în luminiș;
Zboară mierlele-n tufiș
Și din codri noaptea vine
Pe furiș.

Care cu poveri de muncă
Vin încet și scârțâind;
Turmele s-aud mugind,
Și flăcăii vin pe luncă
Hăulind.

Cu cofița, pe-ndelete,
Vin neveste de la râu;
Și, cu poala prinsă-n brâu,
Vin cântând în stoluri fete
De la grâu.

De la gărlă-n pâlcuri dese
Zgomotoși copiii vin;
Satul e de vuiet plin;
Fumul alb alene iese
Din cămin.

Dar din ce în ce s-alină
Toate zgomotele-n sat,
Muncitorii s-au culcat.
Liniștea-i acum deplină
Și-a-nnotat.

Focul e-nvelit pe vatră,
Iar opaițele-au murit,
Și prin satul adormit
Doar vrun câine-n somn mai latră
Răgușit.

Iat-o! Plină, despre munte
Iese luna din brădet
Și se nalță,-ncet-încet,
Gânditoare ca o frunte
De poet.

Ca un glas domol de clopot
Sună codrii mari de brad;
Ritmic valurile cad,
Cum se zbate-n dulce ropot
Apa-n vad.

Dintr-un timp și vântul tace;
Satul doarme ca-n mormânt
Totu-i plin de duhul sfânt:
Liniște-n văzduh și pace
Pe pământ.

Numai dorul mai colindă,
Dorul tânăr și pribeag.
Tainic se-ntâlnește-n prag,
Dor cu dor să se cuprindă,
Drag cu drag.

Mânioasă

Am să merg mai înspre seară
Prin dumbrăvi, ca mai demult,
În priveghetori să-mi pară
Glasul Linei că-l ascult.
Mai știi eu ce-aș vrea s-ascult!
Că-n zori Lina sta-n portiță,
Sălta-n vânt a ei altiță,
Vântul îi sălta-n cosiță
Și-i făcea floare-n obraz:
Eu mergeam la plug în laz,
Și, când trec, Lina s-ascunde,
Parcă nici nu m-a văzut.
Îi vorbesc, și nu-mi răspunde,
 Nu-mi răspunde!
Și-o întreb, și nu-mi răspunde!
Și mă mir ce i-am făcut!

Vreau de-aici să rump o floare!
Ochii unui înger scump
Au albastrul de cicoare,
Și cicoare vreau să rump
Mai știi eu ce-aș vrea să rump!
Că-n amiazi venind pe vale,
Întâlnii pe Lina-n cale:
Fragi i-am dat, ea mi-a zis: Na-le!
Ți-am cerut eu ție fragi?
Ochii ei frumoși și dragi
Priveau tot spre poala rochii,
S-a pus Lina pe tăcut,
Și vedeam că-i umblă ochii,
 Umblă ochii!
Ca la șerpi, îi umblă ochii,
Și mă mir ce i-am făcut!

Să-mi pun capul pentr-o Lină,
Să mă fac un om pribeag!

Ieși din neguri, lună plină,
Să mă vezi la Lina-n prag
Mai știu eu ce-aștept în prag!
Alte dăți suna zăvorul;
Lina pe furiș, ca dorul,
Pășea-n degete pridvorul
Și la mine-n prag venea,
Mamă-sa cât ce-adormea.
Azi ard hainele pe mine,
Mi-e greu capul ca de lut,
Stau în prag și ea nu vine,
Nu mai vine!
E târziu și nu mai vine...
Și mă mir ce i-am făcut!?

Nu te-ai priceput

Nu te-ai priceput!
Singur tu nu mi-ai plăcut,
Că eu tot fugeam de tine?
O, nu-i drept, nu-i drept, Sorine!
Ți-am fost dragă, știi eu bine,
Dar, să-mi spui, tu te-ai temut.
Și eu toate le-am făcut,
Ca să poți să-mi spui odată,
Să mă-ntrebi: Mă vrei tu, fată?
Și plângeam de supărată
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!
Zici că-s mândră și n-am vrut
Ca s-ascult vorbele tale?
Dar de unde știi? În cale
Ți-am umblat și-n deal și-n vale,
Și-orișiuunde te-am știut.
Zile lungi mi le-am pierdut,
Să mă-mprietenesc cu tine:
Tu-mi umblai sfios, Sorine,
Și plângea durerea-n mine,
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!
Am fost rea și n-aș fi vrut
Să te las, ca altă fată,
Să mă strângi tu sărutată?
Dar m-ai întrebat vrodată?
Mă-nvingea să te sărut
Eu pe tine! Pe-ntrecut
Chip cătam cu viclenie
Să te fac să-ntrebi, și mie
Mi-a fost luni întregi mânie
Că tu nu te-ai priceput.

Nu te-ai priceput!
Zici că de m-ai fi cerut
Mamei tale noră-n casă,
N-aș fi vrut să merg? E, lasă!
Că de-o fată cui-i pasă,
Nu se ia după părut!
De-ntrebai, ai fi văzut!
Tu să fi-nceput iubitul,
Că-i făceam eu isprăvitul
Tu cu pâinea și cuțitul
Mori flămând, nepriceput!

Fatma

În faptul dimineții, prin parc, îngândurată,
Se plimbă visătoare Fatma, frumoasă fată
A marelui Ben-Omar, califul din Bagdad
Iar tinerele-i plete de peste umeri cad
Pe piept, și ea le prinde mănunchi în alba-i mână.
Zâmbind s-așază fata aproape de fântână
Pe-o lespede de marmor, privind cu gândul dus
La gura de balaur ce-azvârle apa-n sus.

Tiptil atunci, din umbra tufișului răsare
Nin-Musa, rob din Yemen. El iese din cărare,
S-apropie de fată, o prinde pe furiș,
S-apleacă, o sărută și piere prin tufiș.
Fatma răsare-n țipet, de spaimă-ngălbenită.
El are fes ca-n Yemen și haina zdrențuită!
Și grabnic eunucii se-nșiră, urmărind
Ca șerpilor prin tufișuri pe Musa-Nin, și-l prind.

Fatma plângând se duce la tată-său și-i spune:
Voi pune servitorii să-l bată! Și voi pune
Să-l târâie de-a lungul Bagdadului, legat
De-a calului meu coadă, de-a celui mai turbat!
Mișelul! Și Ben-Omar izbește cu piciorul
Și dă un semn. În lanțuri legat, cutezătorul
Nin-Musa intră palid, cu ochii la pământ
El are fes ca-n Yemen și-o zdranță de veșmânt.

Fatma stă răzimată de-al tronului pilastru,
Și sclavul stă nainte-i. El are fes albastru,
Și-albaștri are ochii, d-un farmec dureros;
E tânăr și e palid și-așa e de frumos!
S-aruncă furtunatic spre rob atunci sultanul,
Și-i fulgeră-n cap ochii și-n mână iataganul;
Acesta e? Și fata se-ndoaie puțințel:
N-a fost acesta, tată! Să nu lovești în el!

Nunta Zamfirei

E lung pământul, ba e lat,
Dar ca Săgeată de bogat
Nici astăzi domn pe lume nu-i,
Și-avea o fată, fata lui
Icoană-ntr-un altar s-o pui
La închinat.

Și dac-a fost pețită des,
E lucru tare cu-nțeleș,
Dar dintr-al prinților șirag,
Câți au trecut al casei prag,
De bună seamă cel mai drag
A fost ales.

El, cel mai drag! El a venit
Dintr-un afund de Răsărit,
Un prinț frumos și tinerel,
Și fata s-a-ndrăgit de el.
Că doară tocmai Viorel
I-a fost merit.

Și s-a pornit apoi cuvânt!
Și patru margini de pământ
Ce strimte-au fost în largul lor,
Când a pornit s-alerge-n zbor
Acest cuvânt mai călător
Decât un vânt!

Ca ieri, cuvântul din vecini
S-a dus ca astăzi prin străini,
Lăsând pe toți, din cât afund
O mie de crăimi ascund,
Toți craii multului rotund
De veste plini.

Și-atunci din tron s-a ridicat
Un împărat după-mpărat
Și regii-n purpur s-au încins,
Și doamnele grăbit au prins
Să se gătească dinadins,
Ca niciodat.

Iar când a fost de s-a-mplinit
Ajunul zilei de nuntit,
Din munți și văi, de peste mări,
Din larg cuprins de multe zări,
Nuntași din nouăzeci de țări
S-au răscolit.

De cum a dat în fapt de zori
Veneau cu fete și feciori
Trăsnind rădvanele de crai,
Pe netede poteci de plai:
La tot rădvanul patru cai,
Ba patru sori.

Din fundul lumii, mai din sus,
Și din Zorit, și din Apus,
Din cât loc poți gândind să bați
Venit-au roiuri de-mpărați
Cu stemă-n frunte și-mbrăcați
Cum astăzi nu-s.

Sosit era bătrânul Grui
Cu Sanda și Rusanda lui,
Și Ținteș, cel cu trainic rost,
Cu Lia lui sosit a fost,
Și Bardeș cel cu adăpost
Prin munți sâlhui.

Și alții, Doamne! Drag alint
De trupuri prinse-n mărgărint!
Ce fete dragi! Dar ce comori
Pe rochii lungi țesute-n flori!
Iar hainele de pe feciori
Sclipeau de-argint.

Voinicii cai spumau în salt;
Și-n creasta coifului înalt
Prin vulturi vântul viu vuia,
Vrun prinț mai tânăr când trecea
C-un braț în șold și pe prăsea
Cu celălalt.

Iar mai spre-amiazi, din depărtări
Văzutu-s-a crescând în zări
Rădvan cu mire, cu nănași,
Cu socri mari și cu nuntași,
Și nouăzeci de feciorași
Veneau călări.

Și ca la mândre nunți de crai
Ieșit-a-n cale-ales alai
De sfetnici mulți și mult popor
Cu muzici multe-n fruntea lor;
Și drumul tot era covor
De flori de mai.

Iar când alaiul s-a oprit
Și Paltin-crai a stărostit
A prins să sune sunet viu
De treasc și trâmbiți și de chiu
Dar ce scriu eu? Oricum să scriu
E nemplinit!

Și-atunci de peste larg pridvor,
Din dalb iatac de foișor
Ieși Zamfira-n mers isteț,
Frumoasă ca un gând răzleț,
Cu trupul nalt, cu părul creț,
Cu pas ușor.

Un trandafir în văi părea;
Mlădiul trup i-l încingea
Un brâu de-argint, dar toată-n tot
Frumoasă cât eu nici nu pot
O mai frumoasă să-mi socot
Cu mintea mea.

Și ea mergând spre Viorel,
De mână când a prins-o el,
Roșind s-a zăpăcit de drag,
Vătavul a dat semn din steag
Și atunci porniră toți șireag
Încetinel.

Și-n vremea cât s-au cununat
S-a-ntins poporul adunat
Să joace-n drum după tilinci:
Feciori, la zece fete, cinci,
Cu zdrângăneii la opinci
Ca-n port de sat.

Trei pași la stânga linișor
Și alți trei pași la dreapta lor;
Se prind de mâini și se desprind,
S-adună cerc și iar se-ntind,
Și bat pământul tropotind
În tact ușor.

Iar la ospăț! Un râu de vin!
Mai un hotar tot a fost plin
De mese, și tot oaspeți rari,
Tot crai și tot crăieșe mari,
Alătura cu ghinărari
De neam străin.

A fost atâta chiu și cânt
Cum nu s-a pomenit cuvânt!
Și soarele mirat sta-n loc,
Că l-a ajuns și-acest noroc,
Să vadă el atâta joc
P-acest pământ!

De-ai fi văzut cum au jucat
Copilele de împărat,
Frumoase toate și întrulpi,
Cu ochi șireți ca cei de vulpi,
Cu rochii scurte până-n pulpi,
Cu păr buclat.

Și principii falnici și-ndrăzneți,
De-al căror buzdugan isteț
Perit-au zmei din iaduri scoși!
De-ai fi văzut jucând voioși
Și feți-voinici, și feți-frumoși,
Și logofeți.

Ba Peneș-împărat, văzând
Pe Barbă-Cot, piticul, stând
Pe-un gard de-alături privitor,
L-a pus la joc! Și-ntre popor
Sărea piticu-ntr-un picior
De nu-și da rând!

Sunt grei bătrânii de pornit,
Dar de-i pornești, sunt grei de-oprit!
Și s-au pornit bărboșii regi
Cu sfetnicii-nvechiți în legi
Și patruzeci de zile-ntregi
Au tot nuntit.

Și vesel Mugur-împărat
Ca cel dintâi s-a ridicat
Și, cu păharul plin în mâini,
Precum e felul din bătrâni
La orice chef între români,
El a-nchinat.

Și-a zis: Cât mac e prin livezi,
Atâția ani la miri urez!
Și-un prinț la anul! blând și mic,
Să crească mare și voinic,
Iar noi să mai jucăm un pic
Și la botez!

Cântecul fusului

Eu mi-am făcut un cântec
Stând singură-n iatac
Eu mi-am făcut un cântec,
Și n-aș fi vrut să-l fac.
Dar fusul e de vină
Că se-nvârtea mereu,
Și ce-mi cânta nainte
Cântam pe urmă eu.

De-atunci îl cânt întruna
Că-mi vine-așa nevrând;
De-aș face orice-aș face,
Nu pot să-l scot din gând.
Îl cânt torcând la vatră
Și-l cânt mergând pe drum
Și nu pricep ce-i asta,
Și nu știu, biata, cum?

Adese stând la cină
Simt lacrimile des,
Nu pot mânca de lacrimi
Și trebuie să ies
Afară-n vânt, afară,
Că-mi arde capul tot,
Și-ngrop în palme capul
Și-mi cânt amarul tot.

Am stat la roata morii,
Și roata umblă des,
Și roata morii cântă
Cuvinte cu-nțeles.
Ea cântă înainte;
Cânt și eu după ea
Moraru-și face cruce
Privind în urma mea.

Și-am mers pe malul apei,
În valuri să-mi îngrop
Și cântecul, și-amarul
Dar a-nceput un plop
Să cânte, și toți plopii
Cântau duios în vânt,
Și m-am trezit deodată
Că plâng și eu și cânt!

Și-am mers pe lunci, dar jalnic,
D-a lungul peste lunci,
Cum plâng și cântă toate!
Și-n crâng m-am dus atunci
Nu-i loc mai bun pe lume
De plâns decât în crâng!
Ah, toate plâng, și satul
Se miră că eu plâng!

Dar fusul e de vină,
Că se-nvârtea mereu,
Și el cânta un cântec,
Și-l știu de-atunci și eu!
Și-ncet ce trece viața
Când n-ai nici un noroc
Mai iute dac-ar trece,
De-ar sta mai bine-n loc!

De-ar sta pe loc mai bine!
Ori loc eu să-mi găsesc
Să pot să plâng cu hohot
Nici asta nu-ndrăznesc!
Că mama mă tot ceartă
Și tata-i supărat,
Și-n ochii mei se uită
Toți oamenii din sat.

Ah, seara, numai seara,
Mă simt la largul meu,
Că-ngrop în perne capul
Și, până-n zori mereu,
Tot plâng ca o nebună
Și perna-n brațe o strâng,
Și plâng, că nu mă vede

Măicuța-mea că plâng.

Baladă albaneză

Fiul pașei din Ianina
Un cal negru-n râu adapă,
Pe când vine după apă
Cu vas alb pe cap Despina.
Dar din munte, de pe creastă,
George cată-n văi și vede
Și pe Turc și pe nevestă.

Fiul pașei din Ianina
De la pept o floare scoate
Și-o aruncă-n val, să-noate
Până-n vale la Despina.
George-n munte pumnii își strânge,
Buza cruntă-n dinți o mușcă
Și de multă ciudă plânge.

Fiul pașei din Ianina
Vesel brațele-și întinde,
Când se pleacă-ncet și-i prinde
Crinul de pe râu Despina.
Ce, la piept a pus ea floare?
Dar și-n munte George pune
Plumbii sub scăpărătoare..

Fiul pașei din Ianina
Blând desmeardă alba frunte
A nevestei, dar din munte
Moarte-aduce carabina.
Nu în cal, nu-n fiul pașei,
Plumbul a mers drept în crinul
Pus pe albul pept al lașei.

Fiul pașei din Ianina
Sare-n șea, îndoiaie brâul,
Bate-n cal nebun cu frâul -

Și-l ajunge carabina:
Nu în piept strâns cu haină verde,
Ci-ntr-un braț, mai mult neveste
Cu-acel braț să nu desmierde!

Armingenii

Pe când umbla Hristos prin țară
Lățind cuvântul său frumos,
Ovreei toți i-au scos ocară
Și cărturari de-ai lor cercară
Prilegi să piardă pe Hristos.
Așa,-ntr-o noapte-ntunecată

Când vecinicul Mântuitor
Dormea-ntr-o casă-ncreștinată,
Găsitul-au ovreei-ndată
Și sfat făcut-au de omor.
La miezul nopții aveau să vie

La casa unde el dormea
Și, casa pentru ca s-o știe,
Au pus ca semn și mărturie
În fața casei o nua.
Dar Dumnezeu, cel ce scoboară

Și-n gândul cel mai nevădit,
Nu lasă p-al său fiu să moară,
Căci a răscumpărării oară
Și vremea morții n-a sosit.
Și Dumnezeu orbit-a firea

Ovreilor împinși la rău,
Încât să n-aibă nicăirea
Vrun chip de-a făptui pierirea
Născutului din Dumnezeu.
La miezul nopții-n gloată mare

Ovreei pe furiș pornesc
Sunt muți ovreei de mirare,
Că ei la casa fiecare
Ca semn câte-o nua zăresc.

Dac-am pierdut și astăzi prada,
Cu greu putea-vom s-o găsim.
Pornește-apoi răgnind grămada,
Pierândă-n zgomot toată strada
Tăcutului Ierusalim.

Dar neputând să mai găsească
Pe Christ ca să-l omoare-n somn,
Pierdut-au noaptea dușmănească
Și n-au putut să-ndeplinească
Pierirea veșnicului Domn.

Și dintr-acea zi-nainte
Rămas-a obicei, și spun,
Ca pentru-aducerea-aminte
De noaptea mântuirii sfinte
Românii și-azi armingeni pun.

Rea de plată

Ea vine de la moară;
Și jos în ulicioară
Punându-și sacul, iacă
Nu-l poate ridica.
Ți-l duc eu! Cum? Pe plată!
Iar ea, cuminte fată,
Se și-nvoiește-ndată.
De ce-ar și zice ba?
Eu plec cu sacu-n spate.
La calea jumătate
Cer plata, trei săruturi.
Dar uite, felul ei:
Stă-n drum și să socoate,
Și-mi spune câte toate,
Că-s scump, că ea nu poate,
Că prea sunt multe trei!

Cu două se-nvoiește,
Iar unul mi-l plătește,
Cu altul să-mi rămâie
Datoare pe-nserat.
Dar n-am să-l văd cât veacul!
Și iată-mă, săracul,
Să-i duc o poștie sacul
P-un singur sărutat!

Fata morarului

Sub plopilor rari apele sună
Și plopilor rari vâjâie-n vânt,
Iar roata se-nvârte nebună!
Eu stau la covată și cânt,
Dar singură nu știu ce cânt,
Și-n ochii mei lacrimi s-adună.

Așa-i de-ntuneric afară!
Din cer un iad până-n pământ.
Eu cânt tot un cântec d-aseară
Și-așa mi-e de silă să-l cânt,
Și tremur și n-aș vrea să-l cânt,
Și-l tac, dar nevrând îl cânt iară!

O, stânge-te, lampă, te stânge!
Că brâul de-ncins mi-a fost lung,
Dar brâul meu astăzi mă strânge,
La copcii cu greu îl ajung!
Așa de cu greu îl ajung,
Și-n copcii el trupul mi-l frânge!

Dormi, mamă, dormi, draga mea mamă,
Să nu-ntrebi de ce nu dorm eu!
Obrazul ascuns sub năframă
E martur păcatului meu.
E martur amarului meu:
Tu n-ai băgat încă de seamă!

Sub plopilor rari apele sună,
Și plopilor rari vâjâie-n vânt,
Scot hohote parcă să-mi spună,
În râs, ce nemernică sânt!
Ce rea, ce nemernică sânt,
Iar apele-mi strigă: Nebună!

O, macină grâul mai bine
Și-nvârte-te, roată, mereu!
Că lumea se-nvârte cu mine,
Și vreau, și eu nu știu ce vreau!
Ba lasă, că știu eu ce vreau:
Aș vrea să fiu, roată, supt tine!

Crăiasa zânelor

Orcanul însuși stă domol
Și-n gânduri dulci se pierde,
Când zânele cu pieptul gol
Răsar pe lunca verde.
Ușoare, ca de neguri, fug
Prin liniștea adâncă,
Obrajii lor, ca flori de rug,
Sunt nesărutați încă.

Vezi tu departe-n Răsărit
Aprins lucind ca focul
Palatul lor? Împrejmuit
Cu zid d-argint e locul:
Acolo ele-n veci nu mor
Și vara-n veci nu moare,
Iar ele-și au crăiasa lor
Și toate sunt fecioare.

La țara lor nici zmei n-ajung!
Dar într-o zi, la poartă,
Bătu, de drumul greu și lung,
Slăbită și mai moartă,
O fată de-mpărat, cerând
Un loc de mas, sărmana,
Și se ruga milos de blând,
Și cum te cheamă? Ana.

Eu nu pot, Ano, să-ți descui;
Acest drept al meu nu e.
Crăiasei noastre am să-i spui
Să vie să-ți descuie.
P-un nor de aur lunecând
A zânelor crăiasă
Venea cu părul râurând,
Râu galben de mătasă.

Crăiasa-n purpur și-n smarald
S-ascunde, nu s-ascunde,
Străbați cu ochii viul cald
Al formelor rotunde.
Ard flacări ochii ei crăiești
Cum stă la zid plecată;
Descui. Dar eu mă tem că ești
Fecior! Ba nu: sunt fată!

Și dându-i zânele-adăpost
Trăia cu ele soră.
Dar într-o zi a fost ce-a fost
Că nu s-a duc la horă
Și-având inel, ea se juca
Stând singură-ntr-o vale:
Pe-acolo doamna se plimba
Și-a dat de Ana-n cale.

Ce ai tu, Ano? Uite ce-i!
Crăiasa schimbă fețe,
Că n-a văzut în viața ei
Inel, și ce mândrețe!
Din piatra tronului din rai
Cioplit în flori măiestre,
El singur unui fiu de crai
D-ajuns i-ar fi fost zestre.
Și cum îi zici? Inel îi zic!
Pe degetul suleget
Al zânei pus, pe cel mai mic,
Crescut părea pe deget.
O, dă-mi-l mie! drăgălaș
Se roagă ea-mbătată.
Ți-l dau, stăpâno, de mă lași
Să te cuprind o dată!

Crăiasa-n veselie ei
Cu grabă se-nvoiește:
Mă strângi la piept, și-atâta ce-i?
Și pieptul Anei crește,
Și cum întinde brațul drept
Mai viu îi bate pieptul
Și tremură, strângând la piept
Pe doamnă-sa cu dreptul.

Atâta ce-i? Dar m-a durut!
Să nu pui mâna stângă!
Și-n urmă zâna s-a zbatut
Că prea mult vrea s-o strângă.
Așa fac și copiii-n joc
Când nu-și înțeleg vrerea,
Dar zânei i-a părut d-atunci
Că i-a slăbit puterea.

A doua zi, sub umbre rari
De pom cu floarea albă,
Făcea, având mărgăritari,
Dintr-înșii Ana salbă.
Crăiasa vine iar. Zărind
Frumoasa jucărie,
Aprinșii-i ochi mai mult s-aprind
Să aib-acea mândrie.

Ce-i asta? Salbă! Ard răzleț
Mărgeanuri roșii-n pară,
Și n-ai fi dat d-ajunsul preț
Al salbei, dând o țară.
Și cui o dai tu? pătimaș
Zâmbind crăiasa-ngână:
Ți-o dau și ție, de mă lași
Să te sărut, stăpână!

Pe nimeni ea n-a sărutat,
Ori poate flori și fluturi,
Dar pentru salbă i-ar fi dat
Și-o sută de săruturi.
Așa fac doi coii în joc,
Când nu-nțeleg ce-i jocul,
Dar zânei i-a părut d-atunci
Că i-a pierit norocul.

A treia zi, privind în lac
Copila, ca-n oglindă,
Cerca și nu putea pe plac
Un brâu pe trup să-și prindă.
Crăiasa vine iar. Grăbit
S-a-ncins atunci crăiasa,
Și cât de strâns i s-a lipit

De caldul trup mătasa!

Ea bate-n palme, vede-n lac
Că strânsă-i stă mai bine;
Rotunde, ca un cap de mac,
Stau sânurile pline,
Mai naltă pare, și-n umblat
Mlădie ca o vargă,
Ea simte cât de rău i-a stat
În haina ei cea largă.

Și ochii-i otrăviți de dulci
La brâu sălbatici cată.
Ți-l dau, cu tine de mă culci
Alătura o dată!
Dar, Ano, pentru ce nu-mi cei
Altce, că am eu multe!
Nu vreu! Și-n urmă asta ce-i?
De ce să n-o asculte?

*

Știți voi povestea, când un fiu
De împărat odată,
În piept cu dor turbat de viu,
S-a îmbrăcat în fată,
Și-având în loc de paloș fus,

Și-n loc de coif năframă,
Pe pieptul tânăr el și-a pus
Altiță-n loc de-aramă?

El stă pe tron, și lângă el
Ce trist crăiasa plânge!
Cu mâna ei cea cu inel
Rupându-și salba, strânge
Genunchii lui, ea stă-n genunchi!
Și brâul și-l dezleagă,
Și păru-i desfăcut mănunchi
Îi umple fața-ntreagă.

Eu toate, toate le-am pierdut!
Și Dumnezeu mă piardă
Din ochii lui, că te-am crezut!
El râde și-o dezmiardă:
Acum nu-i timp să te bocești;
Tu vii cu mine-acasă;
Crăiasă dacă nu mai ești,
Vei fi împărăteasă!

Puntea lui Rumi

Rumi adunase-n creier
Toată cumințenia lumii —
Și-ntr-o zi regele Gupta
Cheamă la palat pe Rumi.
—„Mâine-i Anul nou, știi bine.
Și-obicei din vremuri este
Ca-ntr-această zi să fie
Sărbătoare de neveste.

Și-aș dori vrun lucru mare !
Tu ești sfânt, așa se spune,
Faci minuni; și mâine tocmai
Ce n-aș da pentr-o minune.
Înmulțim splendoarea zilei
Vrei ? Găsești tu una-n pripă."
Rumi a rămas pe gânduri,
Negăsind răspuns o clipă.

Și-a plecat. Făcuse dânsul
Mari minuni de alădată,
Dar acum avea prilejul
Pentru cea mal minunată.

P-un șes larg sunt adunate
 Gințile din Himalaia,
 Oșteni negri-n coifuri albe,
 Priricipi, preoți, sclavi și raia.
 Toți bărbații stau d'oparte,
 Iar la mijloc stau fecioare
 Și neveste-n largă horă,
 Toate-n port de sărbătoare.

Iar regina joacă-n frunte
 Cu optzeci de principese.
 La un semn s-alină jocul,
 Și-acum Rumi-n mijloc iese.
 El avea un cort d'oparte,
 Iar în cort ? Cine-ar ști spune !
 El încet desface cortul
 Cu ascunsa lui minune.

Se ivesc doi stâlpi, în urmă
 Alții doi, apoi mărunte
 Peste stâlpi câteva scânduri.
 Ce era ? O simplă punte. —
 „Rege, nimeni nu cunoaște
 Ce-i în sufletul femeii,
 Numai cei de sus ! Și iată
 Și-ntr-un lemn s-arată zeii !

De va trece peste punte
 O femeie credincioasă,
 Se va-nfrumoșa femeia,
 Rămâind mereu frumoasă.
 De va trece însa una
 Care și-a-nșelat bărbatul,
 Ea se va negri ca noaptea,
 Astfel ispășind păcatul.

Dar eu cred că nu-i nici una
Cu păcate ! Cea mai castă
Trecă-ntâi! Și-apoi să trecă
Rând pe rând câte-o nevestă."
Și-a tăcut. Erau în șiruri
Zeci de mii de sute
De femei: ce de credință
La un loc, ce de virtute !

Dar virtutea — zice Veda —
Este mută, vecinic rece.
Gupta strigă, dă un ordin,
Dă pe-al doilea, dă vro zece
Ș-apoi zâmbitor privește
Spre regină — „De se poate,
Treci tu-ntâi, și după tine
Au să trecă-n urmă toate !"

— „Dacă vrei, eu trec, nu-mi pasă !
Dar chiar eu ? Nu se cuvine
Să pui, rege, la-ndoială
Sufletul unel regine.
Mă-nroșește singur gândul
Că tu ai aflat cu cale
Tocmai azi să pui la probă
Inima nevestei tale !"

Și-a rămas pe loc regina,
Regele-a privit sinistru
Spre Nipunica, nevestă
Celui mai frumos ministru.
„Iară, rege, zise dânsa,
Nu pot suferi privirea
Multor ochi! Sunt sfiicioasă;
Eu aș trece, însă firea..."

Principesele-nroșite
Bucuros voiau să trecă,
Dar putea să mintă puntea,
Vrun nedrept putea să facă,
Ori mai știi ? Bătrânul Rumi
Face-o glumă, cum se vede ;
Și-i atât de slabă puntea,

Că-n ea nu te poți încrede.

Ș-apoi cum să creadă lumea
Ce vor spune niște lemne ?
Regele, mușcându-și gura,
A tăcut, convins pesemne.

— „Dar minunea unde-i, Rumi ?”
Punând degetul pe frunte
A zâmbit bătrânul preot:
— „Puntea e ca orice punte !
Nici virtutea n-o arată,
Nici păcatul, dar azi, rege,
Dintr-o punte mincinoasă
Trei minuni tu poți alege.

Multe bunuri are omul,
Dar virtutea cea mai mare
E să nu se ție mândru
Cu virtuțile ce are ;
Deci nu-i o minune dacă
Dintr-atâte mii de sute
De femei, nici una mândră
N-am găsit de-a ei virtute ?

Iar frum'sețea-i bun netrainic
Și ispititor la rele,
Știu nevestele-acest lucru,
Și, vezi, ce cumiști sunt ele!
Când ajungerea frumuseții
Este-atât de lesnicioasă,
Nu-i minune că nici una
N-a voit a fi frumoasă ?

Iar minunea cea de-a treia,
Care va fi vecinic nouă,
E că toți noi până astăzi
N-am știut pe cele două !”
A râs regele, curtenii
Toți au râs, și-a râs poporul
Și-a râs însuși sfântul Rumi,
De minuni iscoditorul.

Dar rîzînd, priveau bărbații
Neîncrezători la scînduri:
I-a cuprins o presimțire
Și-au căzut pe multe gînduri,
Iar nevestele ? Vădite
Cu virtutea-n fața lumii,
Făceau haz că d-astă dată
A pățit rușine Rumi.

Gazel

Oamenii mă-nvinuiesc,
Că sunt tânăr și iubesc!

Tu mi-ai zis să vii la moară
Pe-nsărat, să te-ntâlnesc,

Dar la moară dau de prieteni,
Și de prieteni mă feresc.

Te-am văzut și ieri pe-o cale.
M-am temut să te opresc,

Că de mama mi-e rușine
Și de tine mă sfiesc.

Mi-e necaz pe toată lumea
Și mi-e ciudă că trăiesc:

Te-aș lăsa și mi-e cu jale,
Te-aș iubi și nu-ndrăznesc!

Rugămintea din urmă

după Lermontov (publicată în Lumea ilustrată, 1892, nr.6)

Ești schilav tot! Un cerșetor
Te-ntorci acum acasă,
Și ce fecior frumos erai!
Dar oricum ești, ce-ți pasă!
Tu vei vedea iar satul tău
Și casa voastră-n vale,
Și biata mamă-ți va ieși
Plângând în cale.

Și eu rămân să mor pe-aici
Cu liftele păgâne!
Ah, parcă simt că n-am s-ajung
Să văd ziua de mâine.
Cu douăzeci deodată-n car
La groapă mă vor duce,
Și, bun e Domnul, de-om avea
La cap o cruce.

Noi de copii ne știm, și-am fost
Ca frații, ba mai bine.
Eu de-am avut un singur ban
L-am împărțit cu tine;
Și tu cu gura foc prindeai
Să-mi dai ajutorare;
Să-ți răsplătească Dumnezeu,
Că-i bun și mare!

Și-auzi acum! De-or întreba
În sat de-a mea venire
Tu-n loc de adevăr să spui
Că n-ai de mine știre,
Că n-am fost la un regiment

Dar spune-le ce-ți place.
Că pentru ei ori viu, ori mort,
Totuna face.

Iar mamei Doamne, cum aş vrea
Credința s-o înșele!
Să-i spui că m-ai lăsat rănit
La Turnu-Măgurele,
Dar voi sosi cât de-n curând.
Ascultă-mi rugămintea,
Că mama, dac-ar ști că-s mort,
Și-ar pierde mintea.

Tu s-o amâi cu zi de zi
Și spune-i câte toate,
Ea e bătrână, n-are mult
Să mai trăiască, poate;
Și pentru ce să-i amărăști
Și zilele puține?
Că n-are-n lume bun și drag
Decât pe mine.

Iar Linii, de s-ar întâmpla
Să vă-ntâlniți vrodată,
Să-i spui că-s sănătos și-aș vrea
S-o aflu măritată.
Tu uită-i-te-n ochi să vezi
De-o doare ori n-o doare;
Iar dacă vei vedea-o stând
Nepăsătoare,

Să-i spui că m-ai lăsat rănit
Pe umedele paie,
Că doctorul în carnea mea
Adâncă brazdă taie,
Că de dureri eu mă izbesc
Și urlu ziua-ntreagă,
Și c-am murit gândind la ea,
Că mi-a fost dragă.

Și dacă ochii ei atunci
Mai tulburi se vor face,
N-o mângâia! E de prisos,

Te rog s-o lași în pace.
O frunză veștedă nu-ți da
Cuvânt să zici că-i toamnă
Și-o lacrimă în ochii ei
Nimic nu-nseamnă!

Și-acum dă-mi mâna! A sunat
Cornistul de plecare,
Du Oltului din partea mea
O caldă salutare,
Și-ajuns în țară, eu te rog,
Fă-mi cel din urmă bine:
Pământul țării să-l săruți
Și pentru mine!

Logică

Popa Toader, din scripturi,
Dă lui Mitru-nvățături:

—„Mitre, știi ce spune psaltul?
Să nu faci în viața ta
Ceea ce te-ar supăra
De ți-ar face-o altul!”

Mitru stă și stă gândind,
De el multe nu să prind.

—„Dar mai știu eu cum e asta!
Altul, da ! zici înțelept,
D-apoi eu? Să n-am eu drept
Să-mi sărut nevasta?”

Romanță

Negura nopții doarme pe mal,
Ca răzbunarea unor blestemuri,
Reci sunt de crivăț negrele vremuri,
Te voi cuprinde ca să nu tremuri,
Dragă, și-al feții rumăn oval
Culcă-l la pieptu-mi, stând visătoare.
Ochii tăi negri îmi vor fi soare,
Și prin săruturi, iubita mea,
Te-oi face caldă de-ți va părea
Orișice crivăț vânt de răcoare.

Vino cu mine! Tânăr sunt eu,
Tu ești frumoasă, floare de nalbă!
Noaptea voi face-o să-ți fie albă,
Din stele roșii face-ți-voi salbă,
Brâu îți voi face din curcubeu
Să te cunoască îngerii soră!
De te vor prinde zilele-n horă,
Cea mai frumoasă zână vei fi
Și-a lor crăiasă îți va găti
Rochii de purpor din Auroră.

Soarele-n Osturi are palat,
Cât de idilic stă-n orizonuri!
În tot tabloul el are tonuri,
Numai credința află-n el tronuri,
Numai amorul e-ncoronat.
Acolo nimeni nu cântă solo,
La toate ține duet Apolo
O, și-aici lumea cât e de rea!
Acolo-n Osturi, iubita mea,
Vino să mergem și noi acolo!

Cântec oriental

Nu-i ca ea-n orașul tot
Mai frumoasă fată —
Ea se-nchină? Cei atei
Sunt bigoți deodată,
Iese-n stradă? S-a făcut
Pe-al ei pas lumină —
Ea zâmbește? De e nor,
Vremea se-nsenină.

Ea se scaldă? Îngeri vin
Să s-ascundă-n spume.
Stă la geam? Pe sub ferești
Nu încapi de lume.
Iese-n piață? Scad în preț
Florile deodată —
Nu-i ca ea-n orașul tot
Mai frumoasă fată!

Legendă

A fost un tânăr împărat —
De la mișei a smuls averea
Și-a smuls de la tirani puterea
Și mulți nebuni a spânzurat.

Dar patru inși vorbind în șoapte
L-au dus în giulgiuri învălit
Și-n codru cel mai tănuit
L-au îngropat târziu în noapte.

Cei tari au zis: «A fost mișel!
Ne-a prigonit prea multă vreme.»
Iar popii fulgerau blesteme
În cei ce mai vorbeau de el:

Nici voie să-și cernească portul,
Nici drept să-l plângă n-au avut
Și niciodată n-au știut
În ce pământ le doarme mortul.

Și nu vor ști! Căci groapa lui
În blestemat pământ s-ascunde,
Nici soare-acolo nu pătrunde,
Nici plângerile nimănui.

Jurat-a Iadul să-ngrădească
Cu nopți de veci acest mormânt;
Iar brazii tac, că nici un vânt
Nu-i clatină ca să vorbească.

Dar noaptea-n zare uneori
Când e furtună-n depărtare
La margini de-orizont răsare
Un fulger alb, târziu spre zori,

Și-ntr-una spre păduri arată
Și scapără spre ea mereu;
E, parcă arată Dumnezeu
Spre groapa cea de veci uitată.

Iar într-o noapte va lovi -
Și spintecată de lumină
Fugi-va noaptea cea haină,
Și brazii-n flăcări or vorbi:
 Și-atunci, cu fulgerul tovarăș,
Ieși-va mortul împărat,
Și-n Iadul lor, de unde au plecat
S-or prăbuși tiranii iarăși.

Ex ossibus ultor!

A fost un tânăr împărat –
De la mișei a smuls averea
Și-a smuls de la tirani puterea
Și mulți nebuni a spânzurat.

Dar patru inși vorbind în șoapte
L-au dus în giulgiuri învălit
Și-n codrul cel mai tăinuit
L-au îngropat târziu în noapte.

Cei tari au zis: „A fost mișel!
Ne-a prigonit prea multă vreme.“
Iar popii fulgerau blăsteme
În cei ce mai vorbeau de el.

Nici voie să-și cernească portul,
Nici drept să-l plângă n-au avut.
Și niciodată n-au știut
În ce pământ le doarme mortul.

Și nu vor ști! Căci groapa lui
În blăstemat pământ s-ascunde.
Nici soare-acolo nu pătrunde,
Nici plângerile nimănui.

Jurat-a iadul să-ngrădească
Cu nopți de veci acest mormânt;
Iar brazii tac, că nici un vânt
Nui clatină ca să vorbească.

Dar noaptea-n zare, uneori,
Când e furtună-n depărtare,
La margini de-orizont răsare
Un fulger alb, târziu spre zori,

Și-ntruna spre pădure arată
Și scapără spre ea mereu;
E, parc-arată Dumnezeu
Spre groapa cea de veci uitată.

Iar într-o noapte va lovi!
Și spintecată de lumină
Fugi-va noaptea cea haină,
Și brazii-n flăcări or vorbi.

Și-atunci, cu fulgerul tovarăș,
Ieși-va mortul împărat,
Și-n iadul lor, de-unde-au plecat,
S-or prăbuși tiranii iarăș.

Cântec

Zice vodă: — „Iar la greu!
Dragii moșului, în țară.
Vin păgânii foc și pară,
Dar cum vin s-or duce iară,
Procletii lui Dumnezeu!
De vom prinde-n țară turcii,
Să le dăm, și voi și eu,
Cinstea furcii!"

Zice vodă: — „Bateți voi
Marginea, că e mai bine!
Ce-i la mijloc, las pe mine!
Cu ei numai iadul ține,
Iar Hristos e-n rând cu noi!
Haid', să le stârpim răsadul,
Că e plin de marțafoi
Țarigradul!"

Vodă-n sârg a și purces;
După ei oștirea-n fugă.
Uite, turcii lasă rugă,
Lasă tot și-o rup la fugă,
Nu mai știu ce-i deal, ce-i șes.
Care-o fi scăpat din gloată
Nu și-a mai venit în ori
Viața toată...

Zice vodă: — „Sănătoși,
Dragii moșului, cu bine!
Roat-acum pe lângă mine,
Naiu-n mâini, și cupe pline,
Pe-obiceiul din strâmoși.
Cu voinicii-mi place traiul,
Ori îi văd cu spada-n mâini,
Ori cu naiul."

Zice vodă: — „După vreme
Mulți păgâni am dat de smintă!
Să-i mai judeci când s-alintă, —
Când ești bun și ai o flintă,
Nici de dracul nu te temi.
Turcii-s mulți, de-opresc cu palma
Prutul tot, dar când ne văd
Fug de-a valma.”

Și-acum fiul lui Bogdan
Din brâu spada și-o dezleagă,
Și-a plecat cu oastea-ntreagă
Loc de sfânt locaș s-aleagă,
Căci așa știa Ștefan:
Unde-i loc să sapi morminte
De păgâni, e loc să nalți
Case sfinte.

Oștirile lui Alah

Noaptea care-ncheie anul
 Noaptea sfântă,
Când cetindu-și El-Coranul
Trist mahomedanii cântă
Pe răpușii prin bătaii
Noaptea asta știe spune
 De-o minune
La Călugăreni prin văi,

Când e-n jumătate ruptă
 Noaptea-n cale,
Pe uitatul câmp de luptă
Se pornește-un glas de jale
Și-apoi multe, și-mprejur
Din păduri răsar o mie,
 Din câmpie
Plânge-un nesfârșit murmur.

Și murmurul crește-ntruna
 Și deodată,
Urlă-n zare ca furtuna,
Și prin zarea spintecată
De blesteme și de vânt
Ies spahii în șiruri dese,
 Grabnic iese
Oastea-ntreagă din pământ.

Căci acum, prin lumea lată,
 Ies să jure
Toți cari au pierit vrodată
Pe câmpiile ghiaure,
Și-așteptând un semn ceresc
Stau gătiți, potop să plece
 Și să-nece
Tot pământul creștinesc.

Ei, cu genele-amorțite,
Nalță mâna,
Iar din bărbile-ncâlcite
Iuți își scutură țărâna
Și pe cai sărind grăbiți,
Învârtesc dușmanii crucii
Săbii lucii,
De năvală stând gătiți.

Furnicând din mii de locuri,
Plini de ură;
Cu blesteme și batjocuri,
Strigă toți ca dintr-o gură
Sfântul nume-al lui Isus,
Și turbate și-ndrăznețe
Mii de fețe,
Alergând, privesc în sus.

Iar acum, fiind o gloată,
Numai una,
Osie-ntr-această roată
Se ridică Semiluna,
De pe steagul care-n vânt
Geme-o plângere-nteruptă
Și se luptă;
Iar ce geme e cuvânt.

Și-i a lui Alah cuvântul,
Sfânt și mare!
Și tăcută ca mormântul
Și-mpietrit-acolo-n zare
Oastea-ntreagă stă pe loc.
Codri, dealuri, râu și luncă
Toate-aruncă
Ochii-n sus, spre-un semn de foc.

Mii de guri atunci în vaier
Umplu cerul:
Crucea e, o cruce-n aer!
Turcii toți, zvârlindu-și fierul,
Iuți se-ntorc ca-ntorși de vânt;
Noaptea râde luminată
Și deodată

Intră totul în pământ.

Poet și critic

—„Ce știi nu vreau să țin secret—
Te rog să lași în pace muza,
Căci tu ești cel mai prost poet
În Siracuza.
Troheii șchiopi și iambii duri;
Și nici nu știi măcar să-i furi!”

Dar n-a sfârșit, căci Dionis,
Ca un al doilea Ajax mitic,
A râs de furie și-a-nchis
În turn pe critic.
P-un biet Omer îl poți nega;
Dar când e prinț, e altceva.

Orice poet, ca rege-i prost;
Dar ca poet e orice rege
Un geniu cum puțini au fost!
Deci să-nțelege
De ce murind fu Nero trist,
Nu ca-mpărat, ci ca artist.

Și bietul critic, otrăvit
D-ale slujbașilor insulte,
Trei părți din zi era silit
Mereu s-asculte
Toți iambii despre cari a zis
Că-s cei mai proști din câți s-au scris.

Din zori de zi un sclav îi sta
La cap, citind până-ndeseară;
Așa și ieri, și azi așa
Și mâine iară.
Și tot tavanul era scris
Cu versuri d-a lui Dionis.

Dar după ce-a trecut un an,
Slujbaşul vine şi-l vesteşte
Că-l iartă nobilul tiran,
Şi că-l pofteste
Să meargă la palat curând.
Poetul l-a primit râzând.

—„Am versuri iar! Un nou volum,
Şi laude-mi spun toţi Zoilii.
Să vezi! Eu cred că fac acum
Mai buni dactilii.
N-am nici un vers pocit şi rău,
Şi-aş vrea s-aud cuvântul tău!”

Şi de pe sul, cu mult avânt,
Ies odele, încet, cu-ncetul.
Olimpic şi cu glasul sfânt
Citea poetul.
Curtenii, transportaţi, răspund:
—„Ce-artistic, ah! şi ce profund!”

—„Şi tu ce zici? M-am îndreptat?”
Polixen, tremurându-i paşii,
Spre uşă pleacă, resignat,
Privind slujbaşii:
—„E cheia temniţii la voi?
Haid', duceţi-mă înapoi!”

Vântul

De fete mari e lunca plină,
Iar vântul, răsfățat copil,
S-apropie tiptil-tiptil
De pe sub fagi, de pe colină.
Și fetele cu drag suspină:
O, Doamne, Doamne, adă-ni-l!

Pe umeri blondele lui plete
Tresar și sar încetinel.
El e frumos și tinerel,
Dar e sfios când e cu fete.
Iar ele râd și râd șirete
Și pe furiș privesc la el.

El umblă ca la el acasă
Și-ascultă fetele ce zic;
Mai rupe-n palme câte-un spic
Și răsfățat apoi își lasă
Pe spate capul și nu-i pasă
De fete și de câmp nimic.

Și printre spice el șoptește,
Vorbind aiurea și-alintat!
Și, cum se plimbă-n lung și-n lat,
Cu fetele să-mprietenește
Și din copil sfios el crește
Flăcău întreg de sărutat.

Apoi ca-n glumă el le prinde
De mânecă, și-aprins de dor,
Își face joc prin părul lor,
În urmă brațul și-l întinde,
Pe cea mai dragă o cuprinde
Și-o strânge către el ușor.

Tot mai aprins, tot mai aproape:
Să te sărut, drăguțo, vrei?
Ce ochi frumoși ai, viorei,
Ca un întins adânc de ape.
De el nu-i nici un chip să scape
Și-atâta lucru-n urmă ce-i?

Ea stă la pieptul lui pierdută,
Dintâi cu ochii la pământ.
El zice-așa câte-un cuvânt,
Ea zice trei și-l tot ajută,
Și uite-l, uite-l c-o sărută
Ei, vezi tu, fetele cum sânt!

El a crezut că nu se poate,
Și iacă poți! Dar să te ții!
E greu să dai de căpătâi
Dar dacă dai, merg strună toate;
Și fata mult nu se socoate,
Când pierde mintea cea dintâi.

El o sărut-acum pe salbă,
Și fetele-mprejur se strâng!
Dar e prea mult! Am să mă plâng
La toți vlădicii, să dau jalbă!
Auzi, să duci tu lume albă
P-un câmp cu oameni, ca-ntr-un crâng!

Ba ele-și mai desfac și sânul,
Și-n sân el li se joac-acum
Îl prind odată și-l sugrum,
Că prea s-obrăznici românul,
Auzi, dar cine-i el, păgânul,
Ca să-mi sărute fete-n drum?

Nu știe nimeni de-unde vine,
Și capu-i stă la sărutat!
De-ar fi măcar de-aici din sat
Voi, câți sunteți flăcăi ca mine,
Să-mi spuneți voi acum, e bine
Să faci ca vântul, nu-i păcat?

Adică stăi! Ce fată moare
Dac-o săruți puțin? Da zeu!
Cum aş voi să fiu mereu
Un vânt și eu, în zi cu soare,
De-ar fi numai secerătoare
O fată pe care-o știu eu!

Vestitorii primăverii

Dintr-alte țări, de soare pline,
Pe unde-ați fost și voi străine,
Veniți, dragi păsări, înapoi
Veniți cu bine!
De frunze și de cântec goi,
Plâng codrii cei lipsiți de voi.

În zarea cea de veci albastră
Nu v-a prins dragostea sihastră
De ceea ce-ați lăsat? Nu v-a fost dor
De țara voastră?
N-ați plâns văzând cum trece-n zbor
Spre miazănoapte nor de nor?

Voi ați cântat cu glas fierbinte
Naturii calde imnuri sfinte,
Ori doine dragi, când v-ați adus
De noi aminte!
Străinilor voi nu le-ați spus
Că doine ca a noastre nu-s?

Și-acum veniți cu drag în țară!
Voi revedeți câmpia iară,
Și cuiburile voastre-n crâng!
E vară, vară!
Aș vrea la suflet să vă strâng,
Să râd de fericit, să plâng!

Cu voi vin florile-n câmpie
Și nopțile cu poezie
Și vânturi line, calde ploi
Și veselie.
Voi toate le luați cu voi
Și iar le-aduceți înapoi!

Zobail

La miez de noapte morții-n cor
Își cântă jalnic imnul lor,
Iar albele giulgiuri bătute de vânturi
Dau tact tânguioaselor cânturi.

Ei sunt războinicii oșteni
Ai regilor asirieni —
Zobaîl la moarte i-a dus ca pe-o turmă,
Cu biciul bătându-i din urmă.

Ce fericit e cine-i viu!
Noi putrezim într-un sicriu!
Ni-e dragă și nouă viața și-averea,
Dar regii ne-o iau cu puterea.

Frumos e, sfânt e să trăiești
Când pentru ai tăi tu suflet ești;
Dar noi am trăit ca să dăm ajutorul
La regi care omoară poporul!

Tu, cel mai lacom dintre regi,
Ai umilit popoare-ntregi!
De dragostea unei regine frumoase,
Umplut-ai pământul de oase!

Tu pierzi bărbații tăi cei buni
Să faci femeilor cununi!
Tu pierzi în orgie al țării tezaur,
Beai vinul din cupe de aur.

Te porți în haine de argint
Și-n ciasuri dragi de dulce-alint
Săruți pe Tofale, femeia necastă,
Pe cea maî frumoasă nevasta.

Tu dai un semn, si porți să frâng,
Și zeci de milioane plâng;
Oceanul de spaimă în lături s-abate
E vuietul multor armate —

Dar tot ce ai, de noi ți-e dat!
Și tu rîzînd ne-ai îngropat!
Mișelule! Astăzi, de-am fi în viață,
Te-am bate cu palmele-n față!

Și cîntă morții, cîntă în cor
Și plin de ură-i cîntul lor.
Urgia mâniei le-neacă suflarea,
Blestem le e și gemet cîntarea.

Dar iată! un scârțait la porți!
Spre Ninive privesc cei morți:
Doi oameni purtînd un cadavru în spate
Răsar pe tăcut din cetate.

Sub ziduri pun povara lor.
Încet al morților popor
S-apropie-n șiruri de-o pînză murdară;
O victimă a regelui iară!

Și triști, cu fruntea-n piept privesc,
Apoi deodată izbucnesc
Să rîdă cu hohot, de mâini să se prindă,
Fanatică horă să-ntindă.

Pe lângă boi

Pocnind din bici pe lângă boi,
În zori de zi el a trecut
Cu plugul pe la noi.
Și de pe bici l-am cunoscut,
Și cum țeseam, nici n-am știut
Cum am sărit și m-am zbatut
Să ies de la război.

Și-atâta tort mi-am încâlcit
Și-n graba mare-am spart un geam,
Știu eu ce mi-a venit!
Am cap, dar parcă nu-l mai am!
Ce-aveam să-i spui? Nimic n-aveam,
Dar era-n zori, și eu voiam
Să-ntreb cum a dormit.

Și vezi așa-i el, nu știu cum!
M-a prins de braț și m-a cuprins
Să mă sărute-n drum.
Dar eu din brațe-i m-am desprins
Și l-am certat și l-am împins
Dar n-am făcut cu dinadins,
Și rău ce-mi pare-acum!

O, nu mi-e că mi-am sângerat
La prag piciorul într-un cui,
Dar mi-e că e păcat!
Om bun ca dânsul nimeni nu-i,
Și pentru-o vorbă rea ce-i spui
El toată ziua lui
Muncește supărat!

Baladă

Sunt eu de vină, mamă,
Sunt eu de vin-acum?
El m-a-ntâlnit odată
În zori de zi pe drum;
Glumind m-a strâns de mână,
Și ce-i dacă m-a strâns?
Sunt eu copilă mică
Să-mi fac din glumă plâns?
Era să-l las, măicuță,
Cu gluma și să tac,
Era să țip obraznic,
Ori ce era să fac?

Și tot pe mine, biată,
Și vină, și ponos!
Eram chemați la nuntă
Și n-aveam brâu frumos,
Că n-ai voit să-mi cumperi,
Dar el mi-a cumpărat,
Și ce-i un brâu? Și-n urmă,
Eu nici nu l-am rugat,
Era să merg la nuntă
Ca cei din neam sărac,
Să fiu de răs în lume?
Ori ce era să fac?

De ce-mi arunci tu vină,
Tot vină cu păcat?
El m-a oprit în cale
Pe lunci și m-a-ntrebat
Pe unde-i bietul tată,
Și-i vesel, sănătos?
Și m-a-ntrebat de tine,
Așa de prietenos,
De bine când mă-ntreaba,
Eu cum era să tac?

Să-l las în drum cu vorba,
Ori ce era sa fac?

Și-acum întreaga vină
Pe mine tu o pui!
El m-a-ntâlnit pe punte
Și știi tu felul lui;
M-a strâns de peste brațe
Să nu le pot mișca,
Și nu-mi lăsa răsuflet,
Așa mă săruta.
Te zbați, dar tu esti slabă,
Și puntea toată sloi;
Cădeam, fereste Doamne,
Sub ghiață amândoi!

Rada

Are Dochia mult cât are,
Nu e mult o fată mare?
Că-ntre domni, dar orișiuunde,
Dacă-ți știe ea răspunde
Grai ales și lin ca apa,
Apoi las că Rada știe
Și-n ce fel să poarte sapa.
A fost și ea-n școli o toamnă,

Dar găsești ca ea vro doamnă?
Cu cosiță gălbioară,
Ea e naltă și ușoară
S-o vezi numai și să tremuri!
Și de-abia pe la Sân-Petru
Umple optsprezece vremuri.
Sunt și-n sat destule fete,
Cari de n-au cu ce să-mbete
Ochii omului, au pieptul ele
Alb de taleri și mărgele.
Rada, când o vezi, te fură
Cu neconținutul zâmbet
Și cu-a vorbelor căldură.
Harnică, din zorii zilei
Nu stau mâinile copilei
Fără lucru, tot să prindă,
Casa lor toată-i oglindă.
La izvor vezi pe Rodica
Până-n zori, când pe sub streșini
Încă doarme rândunica.

Pe izlaz nu-i multă hrana,
Dar vezi albă ce-i Joiana!
Și-n amurg copila-n tindă
Foc în vatră vrea s-aprindă,
Dar mu-mu, Joiana muge
Radă, fă, s-alergi degrabă,

Că-n șopron vițelul sugă.

Doar e tare! Haid mai iute!
Și din drum, ca să-i ajute,
Vin flăcăii totdeauna.

Nu-l înjugi așa cu buna
Pe vițel, și Rada-i slabă,
Știu flăcăii! Și-și fac seara
Pe-aici vecinic ceva treabă.

Vaca-i tot ce-au ei, ea biata!
Toarce-n sat cu ziua fata,
Dar e veselă din fire;
De noroc și-ndestulare
Inima-i în veci e plină:
Când e fericită, spune-mi,
Mai mult ce-are o regină?

Rada-i nălucire vie,
Când aleargă pe câmpie
Și-i bat vânturi în cosiță,
Ori când seara stă-n porțiță,
Și-o întrebi: Ce-aștepți, iubită?
Și pe dup-un stâlp s-ascunde,
Galbenă și zăpăcită.

Dar la holdă! Arde soare,
Fetele secerătoare
Râd și cântă, snopi fag grâul,
Murmură-ntre sălcii râul:
Fug la râu vro patru fete,
E și Rada? Fug flăcăii
Și ei, toți, și nu le-e sete.

Și-n genunchi atunci pe țărături
Ea din pumni cât două sfărături
Bea, iar Nicu: Dă-mi și mie!

Taci! și bea din pălărie!
Cere el, cer mulți să-i deie:
Rada râde, le dă apă,

Toți din pumnii ei să beie.

Zece stropi nu pot să-ncapă:
Prea e mic păhar de apă!
Și-atunci ea, când el glumește,
Joacă pumnii și-l stropește
Pe obraz, dar drăgălașă
Tot ea-l zvântă,-n loc de cârpă
Mâneca de la cămașă.

Și cum știe ea s-aleagă
Ce-i frumos! Atât de dragă
O dă portul îmbrăcându-l!
Când o vezi, te-mbată gândul
Că, iubind-o trei dumineci,
S-ar mira de tine-altarul
Ce păcat ai să cumineci!

Iat-o veselă și-aprinsă;
Joacă hora! Cum e-ncinsă,
Cum își poartă-a ei făptură,
Toată-i ca-n zugrăvitură
Mamele, privind-o-n horă,
Să cotesc: Olio, tu leică,
Ce mai drac frumos de noră!

De-o-ntâlnesc în drum bătrânii,
Ei fac pod cu palma mâinii
Peste ochii slabi, s-o vadă:
Draga moșului, tu Radă!
Și uimiți de fata Dochii
O dezmiardă și, când pleacă,
Umezi au de lacrimi ochii.

Dar de-i Rada cât de blândă,
Ea de mic-a fost osândă
Pentru sat. Și nu-i mirare,
Ei flăcăi, ea fată mare:
Pentru-un răs al ei se ceartă,
Și din joc se prind feciorii
La trânteli, cât Doamne iartă!

Da! Și Rada-i mare hoață,
Poate satul tot să-l scoată
Din sărit, ea știe bine!
Dar se teme de-oarecine.
Mă-sa e? Ferească Domnul!
Alt temut: ca să nu-și piardă
Pe acel ce-i pierde somnul.

Unde mergi? Mă duc la moară!
Viu și eu! Și din uscioară
Vladu iese-n cap de stradă.
Nu m-ajungi! Te-ajung eu, Radă!
Dar fugind i se desprinde
Șorțul alb din brâu, iar Vladu
Nu-i dă șorțul, ci i-l vinde.

Ieri mi te-am făcut scăpată;
Azi nu-mi scapi nesărutată!
Cum nu scapi din mână fumul
Nu-mi ești drag, de ce-mi ții drumul?
Ea nu-și crede-a ei cuvinte;
De le-ar crede Vladu însă,
Rada și-ar ieși din minte.

Și cum vrea și nu vrea fata,
Dragul ia, dragul dă plata.
Un sărut păcat să fie?
Numai popa să nu-l știe,
Că te sperie cu iadul
M-ar putea speria pe mine
Popii toți, de-aș fi eu Vladul!

Trei, Doamne, și toți trei

Avea și dânsul trei feciori,
Și i-au plecat toți trei deodată
La tabără, sărmanul tată!
Ce griji pe dânsul, ce fiori,
Când se gândea că-i greu războiul,
N-ai timp să simți că mori.

Și luni trecut-au după luni
Și-a fost de veste lumea plină,
Că steagul turcului se-nchină;
Și mândrii codrului păuni,
Românii-au isprăvit războiul,
Că s-au bătut nebuni.

Scria-n gazetă că s-a dat
Poruncă să se-ntoarcă-n țară
Toți cei plecați de astă-vară
Și rând pe rând veneau în sat
Și ieri și astăzi câte unul
Din cei care-au plecat.

Și-ai lui întârziiau! Plângând
De drag că are să-i revadă,
Sta ziua-n prag, ieșea pe stradă
Cu ochii zarea măsurând,
Și nu veneau! Și dintr-o vreme
Gemea, bătut d-un gând.

Nădejdea caldă-n el slăbea,
Pe cât creștea de rece gândul.
El a-ntrebat pe toți d-a rândul,
Dar nimeni știre nu-i știa.
El pleacă-n urmă la cazarmă
Să afle ce dorea.

Căprarul vechi îi iese-n prag,
Ce-mi face Radu? el întreabă,
De Radu-i este mai cu grabă,
Că Radu-i este cel mai drag.
E mort! El a căzut la Plevna
În cel dintâi şirag!

O, bietul om! De mult simţea
Că Radu-i dus de pe-astă lume,
Dar astăzi, când ştia anume,
El sta năuc şi nu credea.
Să-i moară Radu! Acest lucru
El nu-l înţelegea.

Blăstem pe tine, braţ duşman!
Dar George-al nostru cum o duce?
Sub glie, taică, şi sub cruce,
Lovit în piept d-un iatagan!
Dar bietul Mircea? Mort şi Mircea
Prin văi pe la Smârdan.

El n-a mai zis nici un cuvânt;
Cu fruntea-n piept, ca o statuie,
Ca un Cristos bătut în cuie,
Ţinea privirile-n pământ,
Părea că vede dinainte-i
Trei morţi într-un mormânt.

Cu pasul slab, cu ochii beţi
El a plecat, gemând p-afară,
Şi-mpleticindu-se pe scară,
Chema pe nume pe băieţi,
Şi se proptea de slab, sârmanul,
Cu mâna de păreţi.

Nu se simţea de-i mort ori treaz,
N-avea puteri să se simţească;
El trebuia să s-odihnească
Pe-o piatră-n drum sub un zăplaz
S-a pus, înmormântând în palme-i
Slăbitul său obraz.

Și-a stat așa, pierdut și dus.
Era-n amiazi și-n miez de vară
Și soarele-a scăzut spre seară,
Și-n urmă soarele-a apus,
Iar bietul om sta tot acolo
Ca mort, precum s-a pus.

Treceau bărbați, treceau femei,
Și uruiau trăsuri pe stradă,
Soldați treceau făcând paradă,
Și-atunci, deștept, privi la ei
Și-și duse pumnii strâns pe tâmple:
Trei, Doamne, și toți trei!

La oglindă

Azi am să-ncretez în grindă
Jos din cui acum, oglindă!
Mama-i dusă-n sat! Cu dorul
Azi e singur puișorul,
Și-am închis ușa la tindă
Cu zăvorul.
Iată-mă! Tot eu cea veche!
Ochii? hai, ce mai pereche!
Și ce cap frumos răsare!
Nu-i al meu? Al meu e oare?
Dar al cui! Și la ureche
Uite-o floare.
Asta-s eu! Și sunt voinică!
Cine-a zis că eu sunt mică?
Uite, zău, acum iau seama
Că-mi stă bine-n cap năframa
Și ce fată frumușică
Are mama!
Mă gândeam eu că-s frumoasă!
Dar cum nu! Și mama-mi coasă
Șorț cu flori, minune mare
Nu-s eu fată ca oricare:
Mama poate fi făloasă
Că mă are.
Știi ce-a zis și ieri la vie?
A zis: Ce-mi tot spun ei mie!
Am și eu numai o fată,
Și n-o dau să fie dată;
Cui o dau voiesc să-mi fie
Om odată.
Mai știu eu! Și-așa se poate!
Multe știu, dar nu știu toate.
Mama-mi dă învățătură
Cum se țese-o pânzătură,
Nu cum stau cei dragi de vorbă
Gură-n gură.
N-am să țin doar viața-ntreagă!

Las să văd și cum să leagă
Dragostea dar știu eu bine!
Din frumos ce-l placi ea vine
Hai, mă prind feciorii dragă
Și pe mine!
Că-s subțire! Să mă frângă
Cine-i om, cu mâna stângă!
Dar așa te place dorul:
Subțirea, cu binișorul
Când te strânge el, să-ți strângă
Tot trupșorul.
Brațul drept dacă-l întinde
Roată peste brâu te prinde
Și te-ntreabă: Dragă, strângu-l?
Și tu-l cerți, dar el, nătângul,
Ca răspuns te mai cuprinde
Și cu stângul.
Iar de-ți cere și-o guriță
Doamne! Cine-i la portiță?
Om să fie? Nu e cine!
Hai, e vântul! Uite-mi vine
Să văd oare cu cosiță
Sta-mi-ar bine?
O, că-mi stă mie-n tot felul!
Să mă port cu-ncetinelul:
Uite salbă, brâu, și toate!
Și cosițe cumpărate,
Stai, să-nchei și testemelul
Pe la spate.
Uite ce bujor de fată
Stai să te sărut o dată!
Tu mă poți, oglindă, spune!
Ei, tu doară nu te-i pune
Să mă spui! Tu ai, surată,
Gânduri bune.
De-ar ști mama! Vai, să știe
Ce-i fac azi, mi-ar da ea mie!
D-apoi! N-am să fiu tot fată,
Voi fi și nevast-odată:
Las să văd cât e de bine
Măritată.
Că mi-a spus bunica mie
Că nevasta una știe
Mai mult decât fata, juna,

Ei, dar ce? Nu mi-a spus buna
Și mă mir eu ce-o să fie
Asta una!
Brâu-i pus! Acum, din ladă
Mai ieu șorțu! O să-mi șadă
Fată cum îmi stă nevastă...
Aolio! Mama-n ogradă!
Era gata să mă vadă
Pe fereastă.
Ce să fac? Unde-mi stă capul?
Grabnic, hai să-nchid dulapul
Să mă port să nu mă prindă.
Salbă jos! Și-n cui oglindă!
Ce-am uitat? Închisă ușa
De la tindă.
Intră-n casă? O, ba bine,
Și-a găsit niște vecine,
Stă la sfat... toată-s văpaie!
Junghiul peste piept mă taie;
Doamne, de-ar fi dat de mine,
Ce bătaie!

Calul dracului

Iarăși ea!
Îi văd ochii și gurița —
A deschis încet porțița
Și ivită stă de-abia,
Zăpăcind cărarea mea.
Nu știu ce-o fi vrând porțița,
Ei, dar fata știu ce vrea!

Dinspre drum
Stă deschisă larg fereasta,
Și-n ea baba! Ce-i și asta?
N-adormi, babo, nicidecum?
Parcă-mi vine-acum-acum
Să mă duc să sparg fereasta
Și pe babă s-o sugrum!

Eu mă fac,
Că pornesc în jos pe stradă,
Să-nșel baba, să mă creadă;
Plec și fluier, stau și tac —
Dar de unde! Baba-i drac!
Și chiar dracul-gol să creadă
Unui biet de om sărac?

Sat pustiu!
Pentr-o babă-ncârligată
Pierzi o zi și scapi o fată!
Baba-i o momâie-n grâu -
Las' că-i puiu eu mâna-n brâu
Când o prind pe punte-odată
O iau sus și-o dau în râu!

Nușă

— „Nușă, dormi? N-auzi cum bat?
Vino și-mi deschide ușa!”
— „Cine ești?”, întreabă Nușă.
— „Vladu sunt, al tău bărbat.”
— „Nu ești Vladu. Știu eu bine.
Vladu până-n zori nu vine!”

— „Nu sunt Vladu? Nușă, taci!
Nu-mi cunoști tu vorba, dragă?”
— „Vorba-i a lui Vladu-ntreagă.
Ei, dar poți să ți-o prefaci.
Tu mă crezi că sunt ca toate;
Să mă-nșeli! Dar nu să poate!”

— „Vrei să-ți jur că nu mințesc?
Uite, nu-mi ajute Sfântul!”
— „Ce-mi ajută jurământul?
Juri și furi, și eu plătesc.
Spune-mi semne, să știu bine,
Vladu ești ori altul cine!”

— „Nușă, fă! Ce semn voiești?
Colo-n colț pe-o masă frântă
Ai în chip pe Maica sfântă.”
— „Am! Dar Vladu tot nu ești!
Toți cari la noi în casă
Știu pe Maica de pe masă!”

— „În dulap ai, draga mea,
Zece ruble-ntr-o cutie.”
— „Am! Dar și cumătra știe;
Și tu știi, că-ți spuse ea!
Nu ești Vladu: mergi în pace,
Ești șiret, nu te preface!”

— „Nu vii. Nușă? Tot nu vii?
Ai un semn sub țâța dreaptă.”
— „Vladule, tu ești! Așteaptă!
Asta numai tu o știi!”
Ea acum deschide ușa —
Câte-or fi rîzînd de Nușă!

De pe deal

E capul ei, și pieptul ei—
O văd acum întreagă,
O strig pe nume și-i vorbesc,
Dar ea să mă-nțeleagă?

Cu pieptul plin și des bătând,
Cu fața-mbujorată,
A răsărit dintr-un tufiș
Și râde-acum mirată.

—"Tu ești pe-aici? Eu te-am crezut
Cu oile prin vale!
De-aș fi știut că ești în deal,
Mergeam pe altă cale!"

Subțire-n trup și blândă-n grai,
Și-n port așa isteasă,
Pe urma ei în fapt de-amurg
Dau zori de dimineață.

De-aș fi știut că n-a venit
Anume pentru mine,
Eu n-aș mai fi vorbit cu ea!
Dar știu și-aceasta bine,

Că m-a cătat de mult prin văi
Pierdută-așa cu gândul;
Și dacă nu m-ar fi găsit,
Umblat-ar fi de-a rândul

Întreaga zi din deal în deal
Ca cerbul după apă—
Cu greu te scapi de-un lucru drag,
Și prost e cine-l scapă!

El-Zorab

La paşa vine un arab,
Cu ochii stinşi, cu graiul slab.
Sunt, paşa, neam de beduin,
Şi de la Bab-el-Mandeb vin
Să vând pe El-Zorab.
Arabii toţi răsar din cort,
Să-mi vadă roibul, când îl port
Şi-l joc în frâu şi-l las în trap!
Mi-e drag ca ochii mei din cap
Şi nu l-aş da nici mort.

Dar trei copii de foame-mi mor!
Uscat e cerul gurii lor;
Şi de amar îndelungat,
Nevestei mele i-a secăt
Al laptelui izvor!

Ai mei pierduţi sunt, paşa, toţi:
O, mântuie-i, de vrei, că poţi!
Dă-mi bani pe cal! Că sunt sărac!
Dă-mi bani! Dacă-l găseşti pe plac,
Dă-mi numai cât socoţi!

El poartă calul, dând ocol,
În trap grăbit, în pas domol,
Şi ochii paşei mari s-aprind;
Cărunta-i barbă netezind
Stă mut, de suflet gol.

O mie de țechini primești?
O, paşa, cât de darnic ești!
Mai mult decât în visul meu!
Să-ți răsplătească Dumnezeu,
Aşa cum îmi plătești!

Arabul ia, cu ochii plini
De zâmbet, mia de țechini
De-acum, de-acum ei sunt scăpați,
De-acum vor fi și ei bogați,
N-or cere la străini!

Nu vor trăi sub cort în fum,
Nu-i vor cerși copiii-n drum,
Nevasta lui se va-ntrema;
Și vor avea și ei ce da
Săracilor de-acum!

El strânge banii mai cu foc,
Și pleacă, beat de mult noroc,
Și-aleargă dus d-un singur gând,
Deodată însă, tremurând,
Se-ntoarce, stă pe loc.

Se uită lung la bani, și pal
Se clatină, ca dus de-un val,
Apoi la cal privește drept;
Cu pașii rari, cu fruntea-n piept,
S-apropie de cal.

Cuprinde gâtul lui plângând
Și-n aspra-i coamă îngropând
Obrajii palizi: Pui de leu,
Suspină trist. Otorul meu,
Tu știi că eu te vând!

Copiii mei nu s-or juca
Mai mult cu frunze-n coama ta,
Nu te-or petrece la izvor:
De-acum smochini, din mâna lor,
Ei n-or avea cui da!
Ei nu vor mai ieși cu drag
Să-ntindă mâinile din prag,
Să-i iau cu mine-n șea pe rând!
Ei nu vor mai ieși răsând
În calea mea șirag!

Copiii mei cum să-i îmbun

Nevestei mele ce să-i spun,
Când va-ntreba de El-Zorab
Va râde-ntregul neam arab
De bietul Ben-Ardun!

Raira, tu, nevasta mea,
Pe El-Zorab nu-l vei vedea
De-acum, urmându-te la pas,
Nici în genunchi la al tău glas
El nu va mai cădea!

Pe-Ardun al tău, pe Ben-Ardun,
N-ai să-l mai vezi în zbor nebun
Pe urma unui șoim ușor
Ca să-ți împuște șoimu-n zbor;
Nu-i vei pofti: Drum bun!

Nu vei zâmbi, cum saltă-n vânt
Ardun al tău în alb vestmânt;
Și ca să simți sosirea lui
Mai mult de-acum tu n-o să pui
Urechea la pământ!

O, calul meu! Tu, fala mea,
De-acum eu nu te voi vedea
Cum ții tu nările-n pământ
Și coada ta fuior în vânt,
În zbor de rândunea!

Cum mesteci spuma albă-n frâu,
Cum joci al coamei galben râu.
Cum iei pământul în galop
Și cum te-așterni ca un potop
De trăsnete-n pustiu!

Știa pustiul de noi doi
Și zarea se-ngrozea de noi
Și tu de-acum al cui vei fi?
Și cine te va mai scuti
De vânturi și de ploii?

Nu vor grăi cu tine blând,

Te-or înjura cu toți pe rând
Și te vor bate,-odorul meu,
Și te-or purta și mult, și greu;
Lăsa-te-vor flămând!

Și te vor duce la război,
Să mori tu, cel crescut de noi!...
Ia-ți banii, pașă! Sunt sărac,
Dar fără cal eu ce să fac:
Dă-mi calul înapoi!

Se-ncruntă pașa: Ești nebun?
Voiești pe ianiceri să-i pun
Să te dea câinilor? Așa!
E calul meu, și n-aștepta
De două ori să-ți spun!
Al tău? Acel care-l cresc
Iubindu-l, cine-i: eu ori tu?
De dreapta cui ascultă el,
Din leu turbat făcându-l miel?
Al tău? O, pașă, nu!

Al meu e! Pentru calul meu
Mă prind de piept cu Dumnezeu
Ai inimă! Tu poți să ai
Mai vrednici și mai mândri cai,
Dar eu, stăpâne, eu?

Întreagă mila ta o cer!
Alah e drept și-Alah din cer
Va judeca ce-i între noi,
Că mă răpești și mă despoi,
M-arunci pe drum să pier.

Și lumea te va blestema,
Că-i blestem făptuirea ta!
Voi merge, pașă, să cerșesc,
Dar mila voastră n-o primesc
Ce bine-mi poți tu da?

Dă pașa semn. Să-l dezbrăcați
Și binele în vergi i-l dați!

Sar eunucii, vin, îl prind
Se-ntoarce-arabul răsărind
Cu ochii înghețați...

El scoate grabnic un pumnal,
Și-un val de sânge, roșu val
De sânge cald a izvorât
Din nobil-încomatul gât,
Și cade mortul cal.

Stă pașa beat, cu ochi topiți,
Se trag spahiii-ncremeniți.
Și-arabul, în genunchi plecat,
Sărută sângele-nchegat
Pe ochii-nțepeniți.

Să-ntoarce-apoi cu ochi păgâni
Și-aruncă fierul crunt din mâini:
Te-or răzbuna copiii mei!
Și-acum mă taie, dacă vrei,
Și-aruncă-mă la câini!

Toți sfinții

(după o tradițiune)

La Neamțu-n sfânta mănăstire
Stau rând toți frații în Christos ;
Au gândul drept și cuvios
și cântă versuri din Psaltire.
E praznic astăzi, sunt „Toți sfinții”,
Și din bătrâni e obicei
În cinstea sfinților să bei —
Iar legea n-o știrbesc părinții.

Al legii trup în două-l frânge
Paisie, starețul, apoi
Desfundă dintr-un vechi butoi
Al legii celei nouă sânge.
Diaconul citește-n carte,
Iar frații beau și cinste fac
În sănătatea cea de veac
A fiecărui sfânt în parte.

— „Să-l aibă Domnu-n sfânta-i pază
Pe Sit” — și gâl-gâl-gâl! — „Pe-Adam”
Și iarași gâl! Și sfinți de hram
Și mucenici și câți urmează !
Și pentru cel născut în staul,
Pentru Christos închină ei,
Și pentru fiul Timotei,
Și pentru Luca, Petru, Paul.

Și pentru alte fete sfinte
Din Capadokia și-Anadol —
Și cât ce-aveau păharul gol
Le mai venea un sfânt în minte.
Ca să nu facă supărare,
Ei beau de suflet, beau cumiști:

Nici un păhar pentru doi sfinți,
Nici pentr-un sfânt două pahare.

Sfârșind toți sfinții de pe lume,
Aduc pomelnicul grecesc ;
Vrun nume sfânt de-aici citesc
Și beau și mai citesc un nume.
Scad sfinții-ncet, și vinul scade !
Dar vin mai e, sfinții nu mai sânt!
Să nu poți bea, căci n-ai un sfânt,
Și-n gol să bei nu se prea cade !

În timp ce capul și-l frământă,
Paisie gerne scurt și-apoi
El cade mort lângă butoi —
Toi frații sar și se-nspăimântă.
— „Stați, fraților ! ia Chir cuvântul,
Cătăm un sfânt și sfântu-i el!
Bem cel din urmă păhărel
În cinstea lui Paisie sfântul!”

Suptirica din vecini

Ea mergea căpșuni s-adune,
Fragi s-adune
Eu ședeam pe prag la noi.
Ea, ca șarpele prin foi,
Vine-ncet, pe ochi îmi pune
Mânilor ei mici și moi,
În ureche-o vorbă-mi spune,
Râde lung și fuge-apoi.

Pieptul plin cu mâna-l ține,
Strâns îl ține,
Că-i piept tânăr și mereu
Ar sălta, și-n salt e greu.
Stă pe loc și-i pare bine,
Bate-n palme: Te știi eu:
Nu mai viu! De viu la tine,
Mă săruți și nu mai vreau!

Eu o chem și-i spui de toate,
Multe toate,
Multe bune și-n zadar,
Nu-mi faci capul călindar!
Nu te cred și nu să poate!
Eu mă-ntorc: Ei du-te dar!
Capul mi-l proptesc pe coate,
Stau pe prag, pe gânduri iar.

Stând așa, un braț ridică,
Blând ridică,
Părul meu, pe frunte dat.
Când mă-nalț rămân mirat.
Te-ai întors? Și, suptirică,
Ea pe piept mi s-a lăsat
Și zâmbea c-un fel de frică:
Răule, te-ai supărat?

Numai una!

Pe umeri pletele-i curg râu
Mlădie, ca un spic de grâu,
Cu șorțul negru prins în brâu,
O pierd din ochi de dragă.
Și când o văd, îngălbenesc;
Și când n-o văd, mă-mbolnăvesc,
Iar când merg alții de-o pețesc,
Vin popi de mă dezleagă.
La vorbă-n drum, trei ceasuri trec
Ea pleacă, eu mă fac că plec,
Dar stau acolo și-o petrec
Cu ochii cât e zarea.
Așa cum e săracă ea,
Aș vrea s-o știu nevasta mea,
Dar oameni răi din lume rea
Îmi tot închid cărarea.

Și câte vorbe-mi aud eu!
Toți frații mă vorbesc de rău,
Și tata-i supărat mereu,
Iar mama, la icoane,
Mătăanii bate, ține post;
Mă blestemă: De n-ai fi fost!
Ești un netot! Ți-e capul prost
Și-ți faci de cap, Ioane!

Îmi fac de cap? Dar las să-mi fac!
Cu traiul eu am să mă-mpac
Și eu am să trăiesc sărac,
Muncind bătut de rele!
La frați eu nu cer ajutor,
Că n-am ajuns la mila lor
Și fac ce vreau! Și n-am să mor
De grija sorții mele!

Mă-ngroapă frații mei de viu!

Legat de dânsa, eu să știu
Că am urâtei drag să-i fiu?
Să pot ce nu se poate?
Dar cu pământul ce să faci?
Și ce folos de boi și vaci?
Nevasta dacă nu ți-o placi,
Le dai în trăsnet toate!

Ori este om, de sila cui
Să-mi placă tot ce-i place lui!
Așa om nici vlădica nu-i
Și nu-i nici împăratul!
Să-mi cânte lumea câte vrea,
Mi-e dragă una și-i a mea:
Decât să mă dezbar de ea,
Mai bine-aprind tot satul!

Regina ostrogoților

Jalnic vâjje prin noapte glasul codrilor de brad,
Ploaia cade-n rezezi picuri, rezezi fulgerele cad.

În castelul de pe stâncă, la fereastra solitară,
Stă pe gânduri o femeie și privește-n noapte-afară.

Al ei suflet e furtună, noapte e gândirea ei—
Astăzi ea e pusă-n rândul celor mai de jos femei!

E regina ostrogotă! Dar în turn aici e roabă;
Lacrimile-n ochii palizi îi sunt singura podoabă.

În tăcerea din odaie-i intră cruntul Teodat,
Ea se-ntoarce tristă, blândă: —"Tu-mi ești rege și bărbat.

M-ai privit întotdeauna ca pe-o piedică din cale,
Pentru ce-mi ascunzi de-a pururi taina gândurilor tale?

M-ai închis aici în lanțuri; am răbdat în chip păgân,
Și mi-am zis: El are dreptul! Mi-e bărbat și mi-e stăpân.

Mi-ai ucis pe-ntâiul sfetnic și râdeai că lumea plânge
Când de barba lui cărunță spada ți-o ștergeai de sânge.

Și-am tăcut, zicându-mi iarăși: El a fost supusul tău,
De-a făcut vrun rău, tu, rege, trebuie să curmi ce-i rău.

Mi-ai luat apoi copilul să-l ucizi! și-am zis: e bine!
Tu-i ești tată și ai dreptul peste fiul meu ca mine.

Dar el nu era al nostru, el era al țării-ntregi,
N-ai ucis în el un rege, ai ucis un șir de regi.

Vii, acum trimis de alții, vii să scapi și de regina,
Teodat, îți temi domnia! O s-o pierzi, a cui e vina?

Am putut să fac revoltă, ori pe-ascuns să te omor,
N-am făcut-o, că mi-e milă! Nu de tine, de popor!

Tu erai un om de luptă, fără rang și fără nume,
Eu ți-am dat coroana țării, să te fac stăpân pe-o lume.

Și-acum asta-i răsplătirea ce mi-o dai?... E tot atât!
Dacă moartea mea ți-ajută, vino, strânge-mă de gât.

Pe femeia pusă-n lanțuri n-o ucizi, că-i mișelie!
Pe regina ai tot dreptul s-o ucizi, că-ți e soție!"

Nobilă, cu ochi de flăcări, ea privește-n față-i drept,
Și, zicând, desface haina de pe tânărul ei piept.

Iar mișelul stă, se uită, dă apoi, și grabnic unda
Sângelui țâșni din rană; și-a căzut Amalasunda.

Și plecat peste cadavru, el cu ochi de idiot
A-nvârtit pumnalu-n carne să se scurgă viul tot.

A deschis apoi fereastra, și pe colțuroasa stâncă
Hohotind a-mpins cadavrul în prăpastia adâncă.

Surd vuia prin codri vântul, brazii se-ndoiau de vânt,
Urletul suna sinistru ca un urlet de mormânt.

Parcă negrele blesteme și le-amestecau haotic
Mii de glasuri, țara toată, tot poporul ostrogotic.

Teodat, tu râzi! Dar moarta cea lipsită de sicriu
Își va răscula poporul, să te sfâșie de viu!

Brâul Cosânzezii

Avea Ileana ochi de soare
Și galben păr, un lan de grâu;
Vestmânt avea țesut în floare
Și-un brâu purta pe-ncingătoare,
Cum n-a mai fost pe lume brâu.

Era de aur pe tot locul,
Un fulger pe-al ei trup încins.
El noaptea da lumini ca focul,
Și-n brâu sta fetei prins norocul
Precum e-n talismane prins.

Vrăjit era că, de-l va pierde,
Norocul ei să piară-n veci,
Nici flori mai mult să n-o dezmierde,
Să n-afle umbră-n codrul verde
Și verile să-i fie reci.
Dar Sfântul Soare ziua-ntreagă
Pândește brâul l-ar fura.
Că lui de mult i-e fata dragă,
Iar fata nu vrea să-nțeleagă,
Și el acum și-ar răzbuna!

Ea trece-n dulce nepăsare
Prin lunci cu flori și doarme-n văi,
Iar păzitor pe vânt îl are
Întreaga viață vis îi pare
Și joc își bate de flăcăi.

Dar Făt-Frumos zâmbind s-arată,
Și-n drumul lui umblând de-atunci
Simțea de-ajuns frumoasa fată
Că viața noastră nu ni-e dată
De dragul unor flori din lunci.

Din ochi albaștri de cicoare
Pe sânu-i alb de ghiocel
Curg lacrimi calde-acum! O doare,
Ei inima de drag îi moare,
Iar Făt-Frumos, vai, cum e el!

Atâta dragoste nebună!
Eu nu o simt, tu n-o-nțelegi
Visarea ta la ce ți-e bună?
Vrei s-o visăm noi împreună?
Atunci tu brâul să-l dezlegi!

Ea tremură zâmbind și geme:
Norocul meu întreg îl vrei!
Ea numai pentru brâu se teme,
Că vor afla dușmanii vreme
Să-i fure-ntr-asta brâul ei.

De ce te temi? Ne vom ascunde
În noaptea codrului umbros
Sub brazii fără grai, pe unde
Nici ochi de om nu pot pătrunde,
Nici flori cu tănuit miros.

El zice-așa, să zică iară,
Să-i facă gândul ei ușor,
Iar gându-i se topea de pară
Și-n codru des, în zi de vară,
S-ascunde fată și fecior.

Au fost ascunși încât nici floare,
Nici ochi de om nu i-au zărit.
Dar printre crengi adormitoare
Din cer un singur ochi de soare
Căzu pe brâu și l-a răpit.

Atunci Ileana și simțește
Că-i arde plânsul în priviri;
Ea după brâu în jur privește
Ș-aprinsa-i față-ngălbenește
Că nu e brâul nicăiri.

Și cum ea varsă desperată
Un plâns amar, un cald șiroi,
Curgea din cer ploaie curată,
Iar dintre ploi lucind s-arată
Frumosul brâu stropit de ploi.
Și-n ceruri călătorul Soare
Râdea cu hohot repetat
Și prin văzduhuri plutitoare
Izbea săgeți răzbunătoare
De-a lungul brâului furat.

Vai, brâul meu! gema copila.
Atât de mult eu l-am temut,
Dar Făt-Frumos descinsu-mi-l-a!
Și-apoi plângea, mai mare mila,
Și-n nopți apoi ea s-a pierdut.

De-atunci totuna este firea,
Dar multe nu-s din câte-au fost
Azi nu-i Ileana nicăirea,
De-abia trăiește-n pomenirea
Poveștilor cu dulce rost.

Iar Soarele-n văzduhuri pline
De zâmbetu-i cel cald de foc,
Ileano, a uitat de tine!
Dar brâul când în minte-i vine
Își bate și-azi de tine joc.

Dac-ai murit, frumoasă fată,
Furatul brâu e viu mereu:
Când plouă, vara, câteodată
Un brâu de foc pe cer s-arată,
Iar noi îi zicem curcubeu.

Dușmancele

Las ochii, mamă, las să plângă!
Tu-n leagăn tot cu mâna stângă
Mi-ai dat să sug de-aceea sânt
 Nătângă!
Dar n-am pus doară jurământ,
Să merg neplânsă în mormânt!

Nu plâng că mi-e de Leana teamă;
De ciudă plâng eu numai, mamă.
Cuvintele ei nu le ieu
 În samă,
Dar mi-e rușine și mi-e greu,
Că scoală satu-n capul meu.

Ea duce sfat din casă-n casă
Că n-am broboade de mătasă,
N-am șorț cu flori și dacă n-am
 Ce-i pasă?
N-am mers să-i cer, aveam-n-aveam;
Și n-o să-mi meargă neam de neam.

Stă-n drum de vorbă cu vecine
Și bate-n pumni: Să mor îmi vine,
Auzi tu! Să se prindă ea
 Cu mine!
Știi, ieri, la moară, ce spunea?
Că-s proastă foc și gură rea!

Și-auzi! Îi umblă-n cap, tu, soră,
S-ajungă ea Lucsandrei noră!
O, meargă-i numele! N-o vezi
 La horă?
Ce șorț! Nu-ți vine nici să crezi;
Fă cruce, fa, să nu-l visezi.

Nu l-aș purta nici de poruncă!
Ce poartă ea, alt om aruncă.
C-un rând de haine-o văd mergând
 La muncă,
La joc și hori același rând,
Îl poartă-ntruna, și de când!

Lucsandra-i doară preuteasă,
Ea-și cată noră mai aleasă,
S-o ducă-n bunuri și-n duium
 Acasă.
Ea n-a ajuns, oricum și cum,
Să-și strângă nora de pe drum.

Să-și ieie noră pe-o satană?
Că e săracă și golană;
De ce nu vine ca să-i dau
 Pomană?
Nu-i casa lor în care stau
Și-n casă nici cenușă n-au!

Auzi tu, mamă, câte-mi spune?
Și-aleargă-n sat să mai adune
Și câte porecliri pe-ascuns
 Îmi pune.
De-aș sta să-i dau și eu răspuns,
La câte legi am fi ajuns!

Ea-mi sare-n drum, că doară-doară
M-apuc să-i spui o vorbă-n poară;
Și dacă tac, îi vin călduri
 Să moară.
Să vezi tu, mamă,-njurături!
Că ea cu mă-sa-s zece guri.

Cu gura, mă-sa bate-o gloată,
Și-i de otravă Leana toată
Mi-ar pune capul sub picior,
 Să poată.
Dar lor pe plac eu n-am să mor,
Că n-am ajuns la mila lor.

De foame nu dau popii ortul!
Eu iarna singură-mi Țes tortul
Și umblu și eu cum socot
 Că-i portul.
De n-am mățăsuri, am ce pot,
Nici bun prea-prea, nici rău de tot.

Mă prind cu ea? Cel sfânt s-o bată!
Dar cum mă prind? Ea e bogată,
Ce haine mi-am făcut ca ea
 Vrodată?
La joc mă poți oricând vedea
Cu fetele de sama mea!

Ori am vorbit cu dânsa glume?
O fac de răs și-i scot eu nume?
Ori ies, gătită-n ciuda ei,
 În lume?
Îi știu eu focul ochii mei!
Lisandru e, că alta ce-i?

Dar ce? Îl Țiu legat de mine?
Îl trag de mânecă? Ba bine!
El vine-așa, de dragul lui,
 Când vine.
Eu nu pot ușa să i-o-ncui,
De stă prea mult, eu cum să-i spui?

Sunt eu la urmă vinovată,
Că Leana umblă ca turbată
Să-l vadă-n casa lor intrând
 O dată?
Și dacă lui nu-i dă prin gând,
Ea blastemă de nu-și dă rând!

Dar poate da ea bobi cu sâta!
O fierbe ciuda pe urâta,
Că-s mai frumoasă decât ea,
 Și-atâta!
Să aibă Leana-n frunte stea,
Nu-i partea ei ce-i partea mea.

Că boii-s buni, bine-i bogată;
Dar dacă pui flăcăi odată
S-aleagă dânșii cum socot
O fată:
Bogata-și pupă boii-n bot,
Îmbătrânind cu boi cu tot!

Costea

Vine Costea din război,
Și cu el vin alții doi.

Fața arsă, trupul supt,
Straiul colbuit și rupt.

Dar de multă voie bună
Sună codrii și răsună.

Cel mai tânăr-nchiotea:
—„Alelei, puicuța mea!

De m-aș mai vedea acasă,
Mire eu și tu mireasă!“

Cel mai vârstnic dintre ei:
—„Dragi bujori, copiii mei!

Știu că-mi ies mereu în drum,
Doar mă văd acum-acum!“

Doi cântau, cel mal vuia;
Costea, el tăcea, tăcea.

—„Alelei, tu Costeo, frate,
Spune-ne, ce gând te bate?“

—„Măi fărtați, nu-mi aflu rost;
Vesel eu ca voi am fost.

Mă gândeam la maica, biata,
Eu în foc, sub cruce tata—

Și deodat' așa din drum
M-a prins jalea nu știu cum!

Voie rea să nu vă facă:
Mi-a venit, dar o să-mi treacă!“

Cei doi cântă, codru sună,
Și tustrei merg împreună.

Când ajung la moara nouă
Calea lor se face-n două.

Doi pe rîu în jos s-au dus,
Costea, el, pe rîu în sus.

Singur și pustiu ce-i malul!
Și-ndemna cu vorbe calul:

—„Zboară, murgule, cu mine!
Zboară, că să zbor îmi vine!

Tânăr ești de patru ierni,
Câmp ai larg să mi te-așterni!

Nu te-opri, fărtate drag,
Până la maicuța-n prag!“

Și cu murgul el vorbea,
Murgul treaz înțelegea.

Gândul fulgeră ca zborul,
Dar mai fulger zboară dorul,

Zboară calul rîndunel—
Costea tot cu jalea-n el.

Când a fost pe la răstoace,
Ochiul stîng a prins să-i joace.

În sat Costea când intra,
Cucuvaia-n turn cânta.

Iar când a bătut la poartă,
Mă-sa-n casă caldă-moartă!

Cât a plâns cu ochi merei
Așteptând copilul ei!

Și n-a fost nici mângăiată
De-a-l vedea măcar o dată!

Și prin noapte-n capul gol,
Costea-n mijloc de ocol.

Să-și mai stingă-n vânt afară
Capul foc și gândul pară.

El sub tunetul de tun
S-a bătut ca un nebun.

Parcă de-și iuțea el pașii,
Mai curând piereau vrăjmașii.

Și-l mână un singur gând,
Să se-ntoarcă mai curând.

Și la ce? Pustiu și gheață!
Mă-sa-l mai ținea-n viață.

Când era sub plumbi și fum,
Numai ea! și-acum, acum?

De-ar începe iarăși toiul,
Ah, de-acum de-ar fi războiul!

Somnul codrilor

La poalele pădurii, Arnulf pe lângă foc
Stă singur. E întuneric și plin de spaimă locul,
Arnulf e însă tare, și vesel arde focul.
El și-a ncerat departe prin alte țări norocul
Cu regii, cari porniră războiul la Sfântul loc.
Așa dori Hatura: bărbatul ei să fie
Un braț vestit în taberi și mare-n vitejie.
Și Arnulf de dragul fetei, când fata i-a jurat,
Vândutu-și-a palatul și-n taberi a plecat —
Sărac acum se-ntoarce, ci-n fapte mari bogat.
E frânt de multe drumuri, dar somnul azi îi piere;
Și focul arde vesel, e noapte și tăcere.

Dar galbenele flăcări prin codru străbătând
Ajung pe la culcușul de iederă uscată
A negrei Nopti. Și Noaptea de zare deșteptată
Încet ridică ochii, se uită-nspăimântată,
S-apropie de flăcări și-aproape-n urmă stând
Viteazului în față, ea lung la el privește,
Domol, apoi cu glasul abia-nțeles, vorbește:
„Tu cine ești, străine? De tulburi somnul meu?
Cu gândul morții-n suflet, s-alergi murind mereu,
Să n-ai de gânduri pace, cum n-am de tine eu!”
Arnulf aude glasul, voinică-i este firea
Și râde, râde-n hohot s-alunge nălucirea.

Atunci bătrânul Codru, de hohot deșteptat,
Încet deschide ochii, ca două sălcii crunte,
Iar pletele-i cu freamăt îi tremură pe frunte
Și-i tremură-n mânie sprâncenile cărunte;
El mii de brațe goale le-ntinde tremurat.
Cu glas adânc de preot din zilele bătrâne
Vorbește rar: „N-am pace de râsul tău, păgâne?
Tu somnul vecinicii sub mine să-l petreci!
Sub brazi la rădăcină tu fruntea să ți-o pleci
Să dorm și eu de-a pururi, să dormi și tu de veci!”

N-a râs acum viteazul; sta codrului în față
Cu ochii mari și tulburi, cu sufletul de gheață.

Și când clătește Codru pletosul cap al său,
Năvalnic dintre plete-i vuind răsare Vântul:
El vâjâie din aripi și-și flutură veștmântul
Și cântă, dar sălbatic și fără șir e cântul:
„Ce gând nebun te mână, de tulburi somnul meu?
Furtună-ți fie gândul, și moartea o furtună;
Sărac, pe căi să-ți mântui visarea ta nebună!”
Arnulf aude, sare pe cal, înfiorat
De frău, cuprinde gâtul fugarului spumat
Și-aleargă-n vânt și-n noapte năuc, și sugrumat
De gânduri troienite — și nu mai sunt în cale
Nici pietre, nici izvoare; el fulgeră la vale.

Și-n zori la poartă bate, dar poarta n-a răspuns,
Hătursa-i măritată. Pe cine cați, străine?
Arnulf ridică pumnii, s-omoare, dar pe cine?
Arnulf ar vrea să plângă, dar sânge-n ochi îi vine,
Arnulf ar vrea să țipe și n-are glas de-ajuns.
El calul și-l întoarce și drumul îi arată,
Același drum spre codru, o goană desperată!
Cu gândul morții-n suflet, cu nopțile de veci
În suflet, ca o umbră pe apă tu să treci
Sub brazi la rădăcină bolnavul cap să-l pleci!
Sărac, pe căi să-ți mântui visarea ta nebună -
Furtună-i viața toată, e moartea tot furtună?

Recrutul

Eu o las în sama ta—
Am să plec! și parcă-mi moare
Inima, se rupe-n mine!
Nu de voi, tu știi de cine!
Și mă doare,
De-aș țipa.

Omul fără de noroc
Tot cu răul se-ntâlnește—
Tu-mi ești frate dintr-o mamă,
Mă iubești! ți-o las în samă,
Mi-o păzește
Ca de foc!

Vei vedea-o pe la hori.
Să n-o lași la vino-ncoace—
Stai cu ea, ce știi tu-i spune,
Dar cu capul mi te pune
Să n-o joace
Alți feciori.

Tu s-o joci, dar mai așa!
Liniștit, cum joci pe-o soră,
Să n-o strângi prea mult la tine,
Că ea, biata, de rușine
Mai mult horă
N-ar juca.

Tu o vezi și n-o-nțelegi;
De-o cuprinzi, ea știe una:
Moartă-n brațe ți se lasă,
Dar de ciudă plânge-acasă,
Plânge-ntruna
Zile-ntregi.

Calea ei să n-o colinzi
—De-i vedea-o la fântână,
Treci și las-o-n bună pace,
Nu glumi, că ei nu-i place.
Nici de mână
Să n-o prinzi!

Ea va zice tot ce vrei;
O desmierzi și nu te vede,
O săruți și-i pare bine.
Ah, dar crede-mă pe mine
Și nu-i crede
Vorba ei!

Ce folos ai tu c-o strângi?
Simți tu că pe ea o doare?
Vezi, nici eu n-o strâng, de frică:
Ea-i atât de subțirică,
Ca pe-o floare
Poți s-o frângi.

Dac-o fi pe drum, tu treci;
Zi că ești grăbit, și-o lasă,
Să n-ascuți orice să-ți spuie.
Și-un gând rău să nu te puie
Pân-acasă
S-o petreci.

Nu știi cât îi faci de rău!
Mă-sa-i rea și nu o crede,
Și-o primește de pe-afară
Cu bătăi și cu ocară,
Cât ce-o vede
C-un flăcău!

Dar te uită să știi ce-i
Pe la casa lor! De iese,
Ori de intră oarecine!
Tu să știi pe cel ce vine
Mai adese
Pe la ei!

Ea, cu părul gălbior,
Naltă, zugrăvită-ntreagă,
Când își mlădie trupșorul!
A ursit-o-n fașe dorul
De-a fi dragă
Tuturor!

De-i vedea pe cineva
Pe la ei, în fapt de seară,
Prinde-l într-adins, ca-n glumă:
Frânge-i gâtul și-l sugrumă,
Ca pe-o feară—
Nu-l cruța!

Și-apoi las' să fie-al meu,
De-i păcat! La judecată
Eu voi merge pentru tine!
Eu dau sama! și pe mine
Să mă bată
Dumnezeu!

Poartă-i grija! Tot a mea
S-o gălesc, tot dor să-mi poarte!
Dar de nu-i păzi-o bine,
Ți-ai găsit dușman în mine,
Căci fac moarte
Pentru ea!

Carol IX

La Saint-Germain de mult s-a dat
Signal, că s-a deschis de-acum mormântul.
În sânge Noaptea și-a scăldat vestmântul,
Să-l pue giulgiu pe morți. Și spintecat
De plumbi, gema Parisul, cum în sânge
Un laș rănit să-ntinde și să strânge
Cu răgnet svârcolind mișelu-i trup,
Când dinții lui cei plini de spumă rup
Din putreda lui rană.

Și-n vreme ce Parisul, plin
De fum, murea, nepregătit să moară,
Carol în Toullerii cânta-n vioară
Încet și plângător, un cald suspin
Ca ruga unei mame la mormântul
Copiilor. Simfonic sună cântul;
Iar ochii lui zîmbesc de-un cald fior,
Dar tot mai mult își pierd seninul lor
Strîngând în ei furtuna.

Sarcastic coardele vibrând
Sub mâna cea cu joc îndemânic
Gemeau acum scârbos, urlau sălbatic,
Și-artistul lor urla și ci, rîzând
— „S-aduci pe Enric!” strigă el și lasă
Vioara lângă el pe-un colț de masă,
„Pe Enric, mai curând! Nu pot cânta!”
Plimbându-se grăbit, el aștepta.
Și-n urmă vine Enric.

„Ce-i asta, Sir? Aud de-un ceas
Trosniri de puști și răcnete nebune;
Eu simț miros de sânge. Rege, spune!
Și eu stau prins, de ce?” Atunci a tras
Perdelele și, deschizând fereasta,
Carol a hohotit: „Mă-ntrebi ce-i asta?”

Sunt câni ce mor pe drum, sunt hughenoți;
Eu vreau să scap de ei, să piară toți
Pricepi ce-i asta Enric?”

Cu pașii largi și tremurând
Ca o moul beat de-o clipă bestială,
Carol trecea înviforat prin sală,
Și-n urmă pept la pept cu Enric stând
L-a prins de braț: „Și tu, de care lege?
Ești hughenot și tu, așa-i” — „Eu, rege?
Eu țin să cred așa cum au crezut
Părinții mei! Sunt hughenot născut
Eu n-am să mor catolic!”

„Tu crezi, ce vrei!” Și-atunci el supt
De furie: „Ce-i câne, azi să moară”
Isbi cu pumnu-n masă spre vioară,
Și-n murmur carnea pumnului a rupt;
Cald sângele-a țâșnit din lovitură —
El, de durerii, urlând a dus la gură
Sdrobitul pumn și-apoi înebunit
S-a tras doi pași năvalnici și-a țintit
În Enric carabina.

Făcând vioara scut, din cot
Alt scut făcând: „El, dă! Ai fi sdrobit-o
Cu pumnul; tot atât! De-am mântuit-o,
Sdrobește-o dar acum cu pept cu tot!”
Carol a tresărit. „Nu, nu pe tine!
Dar dă-mi un om, un om! Pe orișicine,
Vreau carne, sânge, moarte; vreau s-omor!”
Și plumb a tras în primul trecător
Pe drum de pe fereastă.

Mânia-i sângerase-n nări,
Aprinșii ochi si-au deslegat furtuna
Sălbaticiei porniri, și cum e luna
Când ziua câteodată iese-n zări,
Așa era. O viperă flămândă;
Și când s-a-ntors, cu arma fumegândă
Bătu-n pământ, și ca un scos din minți,
Cu ochii-nchiși el a scrâșnit în dinți,
„Vai, du-te Enric, du-te!”

Fragment

Ea nu-i închide ușa, nu-l prinde de vestmânt,
Nu-l roagă și nu-i cade cu hohot la picioare
Să-i zică : — „Stai, iubite !” Nu câtă plângătoare
În ochii lui —
Năvalnic afară bate vânt,
De-al fulgerelor vuiet văzduhurile tună,
Dar dânsul vrea să iasă prin noapte și furtună,
S-alerge fără țintă, nebun, un om pribag,
Să fugă, să se știe departe de-acest prag
Al casei locuite de cea mai rea femeie !
Nu-și ia nici ziua bună, nu-i vrednic să-i deie
Nici mâna, căci pierirea e-nchisă-n mâna ei;
Nu vrea să-i vadă ochii sălbatici și mișei!
Femeie e și dânsa ! Gândirea-i e infamă,
Înșală, și-i soție, ea minte, și e mamă !
A fost un mizerabil, efemeiat poet
Cel ce-a creat legenda lui Crist din Nazaret —
Pe-un Dumnezeu să-l nască satan ! E blasfemie
Să crezi în întruparea lui Crist dintr-o Marie !
Și dacă e să credem poezii pe cuvânt,
O dat-a fost ea numai Marie pe pământ,
Dar ea de milioane de ori e Magdalenă !
Vampir, când te iubește, și-n ura ei, hienă —
Un demon !
El năvalnic a pus picioru-n prag.
Atunci din ochii veștezi de dornicul lui drag
Tăcând a șters femeia o lacrimă cu iia.
Și el, el a văzut-o ! Și-n pieptul lui mânia
O clipă șovăiește, rămâne-ncremenit—
Și cum deștepți din leșin pe om, când l-ai izbit
Puternic d-un perete, așa era ! Colosul
De gânduri, la privirea femeii, s-a topit!
Și galben la picioare-i s-așterne furiosul.

L-a pironit acolo un strop, un singur strop

Când n-a putut tot cerul cu-ntregul potop !

Popasul țiganilor

(după Geibel)

În noapte, sub poale de codru-nverzit,
E freamăt de glasuri, un tainic șoptit ;
Ard galbene flăcări și-n zare de foc
Vezi chipuri sinistre grămadă-ntr-un loc.

Țigani, drumeți cei vecinici ei sânt!
Cu ochii de fulger, cu pletele-n vânt;
La Nilul cel galben departe născuți,
Ei arși sunt de soare, de vânturi bătuți

Aproape de flăcări, pe pajiște stau
Bărbații sălbatici și chiote dau,
Femeile-aleargă mâncare făcând
Și umplu paharul și-l poartă pe rând.

Ei cântece cântă și basmuri își spun
Din vremuri mai bune c-un alt cer mai bun
Bătrâna țigancă, acolo sub brazi, ,
Descântece-nvață pe negri nomazi

Și oacheșe fete se-nșiră la joc
În cerul cel magic al zării de foc,
Răsună ghitara fierbinte și-ntins
Și jocul se-ncinge sălbatic și-aprins.

În urmă se culcă, odihnă cătând ;
Le freamătă brazii s-adoarmă curând.
În vis, exilații pământului lor
Văd Sudul, o țară, și ei un popor.

Dar zorile roșii se varsă pe cer,
Frumoasele visuri fantastice pier.

Greu scârțâie carul, ei pleacă la pas —
Dar unde ? O viață de drum și popas!

Lordul John

Se zvonise prin ziare
Că-n Irlanda e-ntr-un sat
Un bărbat grozav de tare.
Lordul John, prinzând de veste
Cine e și de-unde este,
Pleacă-n grabă ca să vadă
Dacă e adevărat.

Ca mulți lorzi de viță veche
Din întunecatul Nord,
Lordul John e-ntr-o ureche:
Fluieră pe drum și cântă
Și e cel dintâi la trântă.
Și-i voinic fără pereche
Și e cel mai tare lord.

A găsit în urmă satul;
Pe țăran el l-a găsit
Ocupat cu măturatul
Curții. Și, ochindu-l bine,
Lordul drept spre dânsul vine
Și descalică degrabă
Fără a zice „bun sosit“.

Ș-apoi gata de luptare!
– „Tu ești Willy Spucker?“ – „Eu.“
– „Spun că ești grozav de tare
De ți-a mers cuvânt prin lume,
Eu din Londra vin anume,
Să ne punem la-ncercare.
Trântă deci cu tine vreau!“

Willy Spucker se crucește,
Simte palmele că-i ard,
Leneș târnul și-l proptește;

Scuipă-n palme și se-ntinde
Și pe lord de brâu îl prinde,
Sus o dată-l răsuțește
Și-l azvârlă peste gard.

– „O să stau acum cu tine
Să mă lupt ... Mai vrei ceva?
Auzi tu, cu ce gând vine!“
Lordul John privind cu jale
Și tinându-se de șale:
– „Să-mi azvârli, te rog, creștine,
Și cel cal, să pot pleca!“

Moartea lui Fulger

În goana roibului un sol,
Cu frâu-n dinți și-n capul gol,
Răsare, crește-n zări venind,
Și zărilor de-abia-l cuprind,
Și-n urmă-i corbii croncănind
Aleargă stol.

El duce regelui răspuns
Din tabără. Și ține-ascuns
Sub straiul picurând de ploi
Pe cel mai bun dintre eroi
Atâta semn de la război,
Și-a fost de-ajuns!

Pe Fulger mort! Pe-un mal străin
L-a fulgerat un braț hain!
De-argint e alb frumosu-i port,
Dar roș de sânge-i albul tort,
Și pieptul gol al celui mort
De lănci e plin.

Sărmanul crai! Când l-a văzut
Și, când de-abia l-a cunoscut,
Cu vuiet s-a izbit un pas
De spaimă-n lături și-a rămas
Cu pumnii strânși, fără de glas,
Ca un pierdut.

Să-i moară Fulger? Poți sfărma
Și pe-un voinic ce cuteza
Să-nalțe dreapta lui de fier
Să prindă fulgerul din cer?
Cum pier mișeii dacă pier
Cei buni așa?

Dar mâne va mai fi pământ?
Mai fi-vor toate câte sânt!
Când n-ai de-acum să mai privești
Pe cel frumos, cum însuți ești,
De dragul cui să mai trăiești,
Tu soare sfânt?

Dar doamna! Suflet pustiit!
Cu părul alb și despletit
Prin largi iatacuri alerga,
Cu hohot lung ea blestema,
Și tot palatul plin era
De plâns cumplit.

La stat și umblet slabă ce-i!
Topiți sunt ochii viorei
De-atâta vaiet nentrupt,
Și graiul stins și-obrazul supt
Și tot vestmântul doamnei rupt
De mâna ei!

De dorul cui și de-al cui drag,
Să-mi plângă sufletul pribeag,
Întreagă noaptea nedormind,
Ca s-aud roibii tropotind,
Să sar din pat, s-alerg în prag,
Să te cuprind!

Nu-l dau din brațe nimănui!
Închideți-mă-n groapa lui
Mă lași tu, Fulgere, să mor?
Îți lași părinții-n plâns și dor?
O, du-i cu tine, drag odor,
O, du-i, o, du-i!

Ah, mamă, tu! Ce slabă ești!
N-ai glas de vifor, să jelești;
N-ai mâini de fier, ca fier să frângi;
N-ai mări de lacrimi, mări să plângi,
Nu ești de foc, la piept să-l strângi,
Să-l încălzești!

Și tu, cel spre bătăi aprins,
Acum ești potolit și stins!
N-auzi nici trâmbițele-n văi,
Nu vezi cum sar grăbiți ai tăi
Râdeai de moarte prin bătăi,
Dar ea te-a-nvins.

Pe piept, colac de grâu de-un an,
Și-n loc de galben buzdugan,
Făclii de ceară ți-au făcut
În dreapta cea fără temut,
Și-n mâna care poartă scut
Ți-au pus un ban.

Cu făclioara, pe-unde treci,
Dai zare negrilor poteci
În noaptea negrului pustiu,
Iar banu-i vamă peste râu.
Merinde ai colac de grâu
Pe-un drum de veci.

Și-ntr-un coșciug de-argint te-au pus
Deplin armat, ca-n ceruri sus
Să fii întreg ce-ai fost mereu,
Să tremure sub pasu-ți greu
Albastrul cer, la Dumnezeu
Când vei fi dus.

Mirați și de răsuflet goi,
Văzându-ți chipul de război,
Să steie îngerii-nlemnit;
Și, orb de-al armelor sclipit,
S-alerge soarele-napoi
Spre răsărit!...

Iar când a fost la-nmormântat,
Toți morții parcă s-au sculat
Să-și plângă pe ortacul lor,
Așa era de mult popor
Venit să plângă pe-un fecior
De împărat!

Și popi, șirag, cădelnițând
Ceteau ectenii de comând
Și clopote, și plâns, și vai,
Ș-oștenii-n șir, și pas de cai,
Și sftetnici, și feciori de crai,
Și nat de rând.

Și mă-sa, biata! Cum gema
Și blestema, și se izbea
Să sară-n groapă: L-au închis
Pe veci! Mi-a fost și mie scris
Să mă deștept plângând din vis,
Din lumea mea!

Ce urmă lasă șoimii-n zbor?
Ce urmă, peștii-n apa lor?
Să fii cât munții de voinic,
Ori cât un pumn să fii de mic,
Cărarea mea și-a tuturor
E tot nimic!

Că tot ce ești și tot ce poți,
Părere-i tot dacă socoți
De mori târziu ori mori curând,
De mori sătul, ori mori flămând,
Totuna e! Și rând pe rând
Ne ducem toți!

Eu vreau cu Fulger să rămân!
Ah, Dumnezeu, nedrept stăpân,
M-a dușmănit trăind mereu
Și-a pizmuit norocul meu!
E un păgân și Dumnezeu,
E un păgân.

De ce să cred în el de-acum?
În fața lui au toți un drum,
Ori buni, ori răi, tot un mormânt!
Nu-i nimeni drac și nimeni sfânt!
Credința-i val, iubirea vânt
Și viața fum!

Și-a fost minune ce spunea!
Grăbit poporul cruci făcea
De mila ei, și sta-ngrozit.
Și-atunci un sfetnic a venit
Și-n fața doamnei s-a oprit,
Privind la ea.

Un sfânt de-al cărui chip te temi
Abia te-aude când îl chemi:
Bătrân ca vremea, stâlp rămas,
Născut cu lumea într-un ceas,
El parcă-i viul parastas
Al altor vremi.

Și sprijin pe toiag cătând
Și-ncet cu mâna ridicând
Sprâncenele, din rostu-i rar,
Duios cuvintele răsar:
Nepoată dragă! De-n zadar
Te văd plângând.

De cum te zbuciumi, tu te stingi
Și inima din noi o frângi
Ne doare c-a fost scris așa,
Ne dori mai rău cu jalea ta:
De-aceea, doamnă, te-am ruga
Să nu mai plângi.

Pe cer când soarele-i apus,
De ce să plângi privind în sus?
Mai bine ochii-n jos să-i pleci,
Să vezi pământul pe-unde treci!
El nu e mort! Trăiește-n veci,
E numai dus.

N-am cap și chip pe toți să-i spui
Și-aș spune tot ce știu, dar cui?
Că de copil eu m-am luptat
În rând cu Volbură-mpărat
Și știu pe Crivăț cel turbat
Ca țara lui.

Ce oameni! Ce sunt cei de-acum!
Și toți s-au dus pe-același drum.
Ei și-au plinit chemarea lor
Și i-am văzut murind ușor;
N-a fost nici unul plângător,
Că viața-i fum.

Zici fum? O, nu-i adevărat.
Război e, de viteji purtat!
Viața-i datorie grea
Și lașii se-ngrozesc de ea
Să aibă tot cei lași ar vrea
Pe neluptat.

De ce să-ntrebi viața ce-i?
Așa se-ntreabă cei mișei.
Cei buni n-au vreme de gândit
La moarte și la tânguit,
Căci plânsu-i de nebuni scornit
Și de femei!

Trăiește-ți, doamnă, viața ta!
Și-a morții lege n-o căta!
Sunt crai ce schimb-a lumii sorți,
Dar dacă mor, ce grijă porți?
Mai simte-n urmă cineva
Că ei sunt morți?

Dar știi un lucru mai pe sus
De toate câte ți le-am spus:
Credința-n zilele de-apoi
E singura tărie-n noi,
Că multe-s tari cum credem noi
Și mâine nu-s!

Și-oricât de amărâți să fim
Nu-i bine să ne dezlipim
De cel ce viețile le-a dat!
O fi viața chin răbdat,
Dar una știi: ea ni s-a dat
Ca s-o trăim!

Ea n-a mai plâns, pierdut privea
La sfetnic, lung, dar nu-l vedea
Și n-a mai înțeles ce-a zis
Și nu vedea cum au închis
Sicriul alb era un vis
Și ea-l trăia.

Senini de plânset ochii ei,
Vedea bărbați, vedea femei,
Cu spaimă mută-n jur privea.
Din mult nimic nu-nțelegea;
Și să muncea să știe ce-i.
Și nu putea.

I-a fulgerat deodată-n gând
Să râdă, căci vedea plângând
O lume-ntreagă-n rugăciuni.
În fața unei gropi s-aduni
Atâta lume de nebuni!
Să mori rânzând...

Și clopotele-n limba lor
Plângeau cu glas tânguitor;
Și-adânc, din bubuitul frânt
Al bulgărilor de pământ,
Vorbea un glas, un cântec sfânt
Și nălțător:

Nu cerceta aceste legi,
Că ești nebun când le-nțelegi!
Din codru rupi o rămurea,
Ce-i pasă codrului de ea!
Ce-i pasă unei lumi întregi
De moartea mea!

Un cântec barbar

Voi lași dătători de porunci,
Mai râdeți! Nevolnică turmă,
Mai râdeți, că-i râsul din urmă!
S-apropie ziua! Și-atunci
Vedea-veți, sălbateci barbari,
Câmpiile voastre-necate
De vuietul multor armate,
Ca vuietul apelor mari -
Veni-vom ca-n ziua de-apoi;
Va plânge cu hohote zarea
De cară, de cai, de strigarea
Mulțimii pornite spre voi!

Ieși-vor din negru pământ,
În zale de-argint cavalerii,
Puternici ca grindina verii,
Și roibii cu nările-n vant
Vor trece-n sălbatec galop
Spre Roma! Și miei vor fi leii,
Fugi-vor de spaimă mișei
Cuprinși de pornitul potop
Spre Roma! Călcînd pe cohorti
Răzbi-ți-vom colosul de-aproape
Și nu va mai fi cine să-ngroape
Mulțimea cea mare de morți!

Din Istru vom face pârâu,
Să-l umpli, romane, cu sânge,
Cu lacrimi pe care le-or plânge
Nevestele neamului tău!
Și nu vei putea să mai pui
În șiruri înfrînta-ți armată,
Și-om face să fie odată
Toți corbii și lupii sătui!
Căci vultur să fii, un colos,
Cu aripi de repezi furtune

Și cuibul în cer de l-ai pune,
De-acolo noi da-te-vom jos!

Ce-i viu sfâșia-vom în dinți;
Aprinde-vom templele tale;
Vom naște pustiul în cale;
Vom face pe-ai voștri părinți
S-ascundă trufașul lor chip
În togă, plângând de rușine,
I-om trece sub furci caudine,
I-om pune cu fruntea-n nisip.
Și fără de milă, călăi,
În fașe strivi-vom poporul,
Și mândri vom pune piciorul
Pe gâtu-mpăraților tăi!

Vom face cât cerul de nalt
Mormanul cadavrelor crunte
Și munte vom pune pe munte
Și cerului da-vom asalt.
Pe-al vostru Zalmoxe-pigmeu
L-om prinde de barbă-nhățându-l,
Cu tronul-i cu tot răsturnându-l
Din cer, căci acel Dumnezeu
Ce lasă pe-al vostru pământ
Să crească atâta urgie,
Acela nu poate să fie
Nici mare, nici tare, nici sfânt.

Ah, dac-am putea măsura
Pe cât ni-e de plină măsura,
Vedea-vei ce multă ni-e ura,
În ziua din urmă a ta!
Că dacă voi totuși muri
De spaima morții înainte
De-al nostru sosit, din morminte
V-am scoate de-oriunde veți fi!
Și răzbunătoarelor sorți
Le-am face cu palma dreptate,
Căci fețele voastre le-am bate,
Scuipându-ți pe fiii tăi morți!

Gazel

Picurii cu strop de strop
Fac al mărilor potop—

Zilnic câte-un spic adună
Și-n curând tu ai un snop.

Mergi încet și las' s-alerge
Alții cât or vrea-n galop.

Fii stejar, să crești în lături,
Nu înalt și slab, un plop.

Nu uita trăind de corbul
Și de vulpea lui Esop.

Dacă ești cinstit, n-ai teamă
De dușman, de-ar fi ciclop.

Fă cât poți, și las' să râdă
Cei ce sar viața-n hop.

Iar de n-are scop viața,
Fă să aibă clipa scop.

Păstorița

Umbre mari răsar pe cale,
Ziua moare după culmi;
De pe coastă, pe sub ulmi,
Se scoboară mieii-n vale.
Obosit și blând popor!
Și cântând, pășește-agale
O copilă-n urma lor.

Noapte bună, soare sfânt,
Până mâine! Noapte bună!
Mâine iar vom fi-mpreună,
Tu să râzi și eu să cânt.

Mâine până-n zori te scoală,
Adă flori de-argint în poală
Și le-așterne pe pământ!

Și, murind, întinerește
Soarele de dragul ei,
Și-o cunună de scânteii
El prin păr i le-mpletește:
Mâine dacă n-oi veni.
Păru-n apă ți-l privește,
Dor de mine de-ți va fi!

Și-i va fi de soare dor!
Mâine blonda păstoriță,
Despletind a ei cosiță
Toată ziua la izvor,
Va privi cu drag la plete
Pline de-aur ce i-l dete
Soarele ascuns sub nor.

Jertfele împăcării

În negura pădurii castelul îngrădit
Cu șanțuri uriașe stă trist, mucigăit,
Și numai câteodată în jurul său revine
Mișcarea vieții calde, când paveze quirine
Răsar de după ziduri — de două ori pe an.
Atunci legionarii colosului roman
Ies grabnici ca furtuna și tari ca răzbunarea,
Dar nu le simți nici pasul, nici nu le-auzi strigarea,
Se-mprăștie deodată și iar s-adună des
Și pier în crâng. Se joacă ? Dar iată-i! Dânșii ies
Mai mulți! Erau o sută și-acum ei sunt o mie,
Mai iuți și mai năvalnici, mai plini de vijelie.
S-amestecă, s-aruncă popor peste popor !
Ies fulgere din suliți, dar sulițele mor
Zdrobite de pieptarul puternicelor zale ;
Ajung acum la piepturi, cu pumnii-și fac ei cale
Prin șiruri teutone : nici țipete de guri,
Nici tropot nu s-aude ! Vezi numai izbituri
De pumn, mișcare mută de braț și de secure.
Și-n muta zvârcolire, ei intră în pădure
Așa-ncleștați : și codrii iau flacăra acum.
Și ei se luptă-n flăcări, s-azvârl, se-neacă-n fum,
Iar brazii cad pe dânșii aprinși, se prăbușește
În capul lor tot codrul, dar nimeni nu gândește
La fugă — două neamuri aprinse de un gând :
Din doi protivnici unul să piară mai curând.

II

De mult, de când e Tibull prefect peste cohorti
E liniște. Stau moarte zăvoarele pe porți
Și nu mai sar oștenii desculți din așternuturi
Să piardă-n miezul nopții puternicele scuturi.
Păreau și teutonii de lupte-acum sătui,
Căci Aripert trimese de mult solia lui
La Tibull pentru pace. Și toate-au fost de bine ;
De-atunci traiesc frățeste oștirile vecine.

III

— „Când stai în pragul casei, e soarele în prag !
Când treci visând prin noaptea pădurilor de fag,
Reverși lumina-n noaptea dumbrăvilor ca luna ;
Oh, cât ești de frumoasă, tu nu pricepi, Hiltruna !
Când treci în zori pe colnic în albul tău veșmânt,
Cu ochii mari și-albaștri, cu părul dat în vânt,
Tu-n iernile vieții ești zi de primăvară !
Sălbatico ! Mă doare, când știi că ești barbară
lubești pădurea numai; cu ochii tăi frumoși
Tu vrei să-mbeți, copilă, bărbatii-ntunecoși
Cu plete lungi pe umeri, cu bărbi ce te-nspăimântă
Puternici ca mânia pe care ei o cântă
Cu glasuri răgușite, când pleacă la război!
De ce zâmbești ? Aruncă cununile de foi
Și pune diademă pe fruntea ta senină !
Ce-ți. pasă dac-ai noștri la alte legi se-nchină !
O, de-ai vedea tu Roma cu turnurile ei,
Cu lume și lumină, cu roiuri de femei
Frumoase ; și-ntre ele ca draga mea nici una,
Ca fata cea frumoasă din codru, ca Hiltruna !"
Ca un copil ce-ascultă povești cu sori apuși,
Așa-l ascultă fata cu ochii mari și duși.
Ea tremură și-n ochii lui Tibull lung privește ;
Ar vrea să zic-o vorbă, n-o zice și rosește,
Ea simte că-i străină și neamul ei barbar !
Ah, ce frumoase vorbe din rostul lui răsar ;
El e roman, e nobil, deprins la vitejie !
Nici un bărbat din neamul lui Aripert nu știe
Să-i spună ei cuvinte așa de dragi ca el.
În urmă ea zâmbește : — „Ah, nu, că e mișel
Un suflet când își uită pe-ai săi! Și mă-nfioară
De fulger să m-apropiu, căci fulgerul omoară !
O, lasă-mă !" și fuge prin desetul de fagi,
Dar parcă-i vin alături cuvintele lui dragi.

IV

În zori de zi străjerul vestește pe-un străin.
E Aripert, e domnul pădurilor. — „Eu vin
Să te poftesc, romane, la zilele serbării !”
Noi mâine-aprindem focul sub jertfele-mpăcării !”
Și-a stat pe gânduri Tibull și n-a fost învoit !”
— „Te rog pentru Hiltruna. Ea singur-a dorit !”
Hiltruna cea frumoasă din codri ! Visătoarea !
— Așteaptă-mă Ariperte! Gătește-ți sărbătoarea !”

V

„Nimic nu-i mai puternic în om ca slăbiciunea !
Și slab ce ești tu, Tibull, s-asculți de rugăciunea
Femeilor ! Barbarii au rele gânduri, cred !"
Dar nu-1 ascultă Tibull ; și-a doua zi purced
Din zori centurionii spre sihlele barbare,
Ei și-au ascuns cuțite sub albele pieptare
De za — puternici marturi ai apărării lor,
De-ar vrea să-i năvălească sălbaticul popor —
Și-n codri ei lăsat-au, de-ar fi vro mișelie,
Cu opt centurii Quintus pe-aproape să se ție.

VI

Acolo fete blonde cu ochii de azur
Cântau sinistre cânturi de luptă, și-mprejur
Flăcăi înalți, sălbatici, jucau cu vuiet mare
Războinicele jocuri a ginților barbare.
Pe lavițe-așternute cu albe piei de ied
Bărbați stau în șiruri, iar cupele cu mied
Oprite lung la gură trec vesele și-ntruna,
Din om în om. Iar astăzi paharnic e Hiltruna,
Copila cea frumoasă, că-i vechiul obicei
Al neamului, paharul la zile mari să-l bei
Turnat de cea mai dragă fecioară ce e-n casă.
Tibull în fruntea mesei, și-ai săi pe lângă masă,
Cu Aripert, aleargă cu ochii însoțind
Mișcările de fulger a celor ce se prind
Mereu mai mulți la horă — sălbatic este jocul
Și tot mai mult Hiltruna cu mied hrănește focul.

VII

—„E cald aici, romane ; afara-i cer senin" —
Afară miedul curge mai vesel și mai plin
În cupele făcute din coarne-ncăpătoare
De bou ; aici sub codru, pe pajiștea cu soare,
Se prind la joc neveste : de ochii lor frumoși
De două ori se-mbată bărbații-ntunecoși
Ai codrilor. E vuiet, e chiot și strigare.
Și hora lor se-ntinde sălbatică și mare.

VIII

Deodată cântul tace. Ca scoase din pământ
Răsar pumnale-n mâna barbarilor. Un vânt
Când trece prin frunzișul tomnatic al pădurii
Asemeni e suflării sălbatice a gurii
Acestui mult amestec de oameni, cari grăbiți
Se apără și-atacă, de jocuri obosiți
Și beți de vin — mulțime de vulturi la o pradă
Puțină — se-nclătează și zece cad grămadă
Pe-un singur om al Romei, se sfâșie mușcând
Cu dinții, se sugrumă, și-n sângele curgând
Șiroaie mari înoată zburăți dintr-o izbire
Și ochi și dinți și creieri. —
La-ntâia lor pornire
Spre Tibull vin o sută. Hiltruna vine drep
Spre ei și îl cuprinde puternic peste piept
Cu brațele-amândouă. — „lubite, nu te teme,
Te apără Hiltruna !” Și strâns de fată gerne
Puternicul, s-azvârle, căci e ținut pe loc
Și mâinile-i sunt prinse de fată. — „Ai noroc
Să mori la mine-n brațe ! Vezi, fruntea-mi e senină,
Ce-ți pasă dac-ai noștri la alte legi se-nchină ?”
El vrea să se desprindă și urlă, e turbat.
— „Ah, până când toporul nu-1 văd adânc intrat
În pieptul tău de fiară, eu nu te las, romane !
Lovit se simte Tibull de multe buzdugane
Și sângele-i țâșnește din calde tăieturi:
Atunci cu nebunia supremei izbituri
Se scutură, de fată abia se mântuiește ;
El prinde pe Hiltruna de mijloc și-o izbește
De-un brad — ea cade moartă cu blondul cap zdrobit,
Și cade-apoi și dânsul de rane-acoperit,
Nedând măcar cu pumnul un semn de apărare,
Dar a putut să geamă din ultima suflare
Un semn știut de bucium.

IX

Și semnul a intrat
Prin codri ca un țipăt, și codrii s-au mișcat.
Atunci cu pas de vifor din negura pădurii
Năvalnic iese Quintus cu cele opt centurii

X

A fost o luptă scurtă ; tot pumnul un omor.
Dar gloatele barbare cu Aripert al lor
Primeau puteri întruna din gloate sositoare.
Atât de slabă-n număr, puterea oștitoare
A Romei în clipita dintâi a atacat,
Și ea mergea-nainte ; izbit-apoi a stat,
Pe loc strângându-și șirul. În urmă șovăiește,
Se apără, se-ndeasă, dar fierul o rărește,
Și-n zid, format din piepturi, puterea-și face porți,
Încet-încet, romanii, ducând pe-ai lor ce-i morți
La mijloc, intră-n codri și iau acum cărarea
Spre șanțuri. Și din urmă, din față răzbunarea
Barbarilor izbește pe cei puțini, mai des,
Mai tare. Și din codrii barbarilor când ies,
Se văd o mână mică romanii, plini de rane,
Se târâie pe șesul castelelor romane
Goniți mereu. O sută, optzeci au mai rămas
Și mai rămân dintr-înșii la fiecare pas
Pe câmpi oșteni de-ai Romei. Câmpia geme cruntă,
Ei se retrag întruna, și viforul înfruntă,
Și morți de jumătate, ciunțiți îngrozitor,
Ajung în faptul serii în șanțurile lor.

Prahova

Din pământ, din locuința
Mamei tale, ieși zâmbind,
Prahova! Și stai mirată
Și te tremură dorința
Să vezi lumea cu lumină!
Inima de plâns ți-e plină;
Ochii tăi spre soare cată
Și-ai tăi ochi mai vii s-aprind.
În pământ cât e de rece
Și-n pământ nu vezi nimic

Nu te mai întoarce-acasă!
Eu pe drum te voi petrece
Cu povești și cu povețe,
Voi cânta a ta frumsețe!
Lasă lumea ta, o lasă,
Tu frumoasă, eu voinic!

Vino-ncet pe-aici, iubită!
Adă mâna, să nu cazi
Peste pietrele din cale!
Tu tresari de fericită
Și-mbătută de viață;
Soarele-ți răsare-n față
Haid-acum fugind la vale
Printre șoptitorii brazi.

Ce frumos se-mbracă dealul
Cu flori roșii pe-unde treci!
Îți întâmpină sosirea
Munții ce despart Ardealul,
Codrii vechi și plini de noapte,
Luncile cu mii de șoapte.
Râzi cu hohot la privirea
Neguroșilor Buceci?

Uite-acum cât ești de mare,
Uite ce frumoasă ești!
Tu, sălbatico-ntre fete,
Iată sate-acum în zare,
Prahova, să fii cuminte!
Ține cumpăt la cuvinte,
Stăi și pune-ți flori în plete,
Mai frumos să te gătești.

Potrivește-ți părul bine;
Strânge mijlocelul tău,
Pieptul plin ca să-ți răsară!
S-or uita flăcăi la tine,
Și copile tinerele:
Să vorbești frumos cu ele,
Să nu-ți scoată vorbă-n țară
Că tu ești crescută rău!

Iată satul! E Azuga.
Tu auzi acum întâi
Dulce vuiet de vioară
Haid,-iubito, haid cu fuga,
Să jucăm și noi chindia!
Cum te-aprinde veselia
Și cum joci tu de ușoară,
Și-ai voi să tot rămâi!

Dar te mână-n lume dorul
Să vezi lumea! Și tu fugi
Și te pierzi visând cu gândul.
Veselă-ți mlădii trupșorul
Și la brâu pui flori de viță,
Flori de crâng pui în cosiță
Și pe-alesul tău visându-l
Treci prin văi, cu blânde rugi.
Dar auzi! E plin pământul
De răsunete! Pe loc
Un balaur cât un munte
Vine-nfiorat ca vântul
Cu o sută de picioare

Cu mugiri șuierătoare,
Și-i c-un ochi de foc în frunte

Și pe nări el varsă foc!
Prahova năvalnic sare,
Neștiind aceasta ce-i.
Pletele-i rămân răzlețe,
Ochii plini de spaimă-i are
Și cu pieptul gol s-aruncă
Peste liniștita luncă
Părul ei sunt valuri crețe,
Spuma albă-i pieptul ei!

Te-ai speriat, frumoasă fată,
Galbenă ce te-ai făcut!
A fost tren, n-a fost balaur!
Plângi acum și, rușinată,
Pieptul plin, vădita taină,
Ți-l ascunzi sub larga haină
Și dai părului de aur
Tot repaosul pierdut.

Dar tu uiți curând! Și iară
Salți pe netedele lunci,
Și cu râsuri repetate,
Veselă din cale-afară,
Iai câmpiile de-a latul,
Și când vezi deoparte satul
Bați în palme și pe spate
Capul gingaș ți-l arunci.

Iat-o! Pe sub râpi înalte,
Ea cu hohote adânci
Fuge, parcă-i urmărită;
Strânge pieptul să nu-i salte
Și pe după stânci dispare
Și târziu, departe-n zare,
Leneșă și obosită,
Iese iar de după stânci.

Câteodată, mânioasă,
Spumegând la cotituri,
Te azvârli vuind la vale
Dar așa ești mai frumoasă!
Ochii negri ți-i întuneci;
Și sălbatică aluneci;

De-al tău vuiet gem în cale
Luniștitele păduri.

Stai! Tu simți un tremur rece!
Caraimanul, până-n nori,
Stă pândind în cap să-ți cadă
Pe sub el dacă vei trece!
Uite, parcă-l mișcă vântul!
Să ne-ajute Domnul sfântul!
Uite-acum, să nu ne vadă
Am scăpat! dar ce fiori!
Dar de ce-ți astâmperi pasul?
Prahova, de ce te miri?
De ce vezi, îți moare mintea
Și-ți întinerește glasul
Iată, vilele răzlețe
Cu ciudate turnulețe!
Tu te-nchini pe dinaintea
Învechitei mânăstiri.

Vezi castelul în lumină;
Brazi trăsniți pe dânsul cad.
Și sub codru, visătoare,
Trece-n gânduri o regină
Palidă e Carmen Sylva!
Al ei nume pomeni-l-va
Codru-n veci, c-a fost sub soare
Doamna codrilor de brad.

Să plecăm, frumoasă fată,
Să plecăm, că zăbovim!
Iată, Prahovița-n vale,
Ca și tine-o alintată,
Pribegind cu doru-i volnic!
Iată. Câmpina pe colnic,
Și Doftana-ți iese-n cale
Și noi tot călătorim.

Și-acum trenul când mai vine
Nu te temi! Cu el în pas
Fugi alături, salți nebună,
Râzi de el, și el de tine!
El ușor și tu ușoară

Dar el zboară, zboară, zboară,
Și prin văi departe sună
Batjocoritoru-i glas.

Dar ce ai, frumoasă fată,
De ce-ți bate pieptul des?
Prahova, după movilă
Pentru ce te-oprești mirată

Și pleci ochii? Colo-n zare
Un flăcău frumos răsare,
E Teleajenul, copilă,
Simți că este-al tău ales.

Semne el cu mâna-ți face;
Tu roșești rîzînd mereu,
Și rîzînd te-neacă plînsul.
Prahova, te las în pace!
Nu mai ceri a mea-nsoțire,
Te-am adus pînă la mire:
Mână-n mână tu cu dînsul
Să plecați cu Dumnezeu!

La pârâu

Venea pe deal, voios cântând
Flăcăul;
Pe-un umărcoasa legănând,
Venea fără nici un gând
Flăcăul;
Dar iată-n drum îl află râul,
În drum, în drum, dar ce-i în drum?
Pârâul;
Așa de lat și chiar acum!

Dincolo câmp și lan și flori,
Ei, cată!
Și doine și secerători;
Pârâu-i lat, și să nu mori?
Ei, cată!
Și-n grâu, ei, bată-mi-l să-l bată!
În grâu, în grâu? Dar ce-i în grâu?
O fată -
Inoată-n spice până-n brâu.

„Să n-ai, Catrino, zi de rău!“
Ea tace.
„Ei, iacă naiba de pârâu,
Mi-l puse focu-n drumul tău!“
Ea tace.
Deloc o vorbă! Sa peface.
Deloc, deloc, de ce deloc?
Că-i place
Și vrea de el să-și bată joc.

„Ai, fă, copii acasă mulți?
Ei, iaca!
Nu vii, urâto, nu m-ascuți?
De dragul tău să mă descuți?
Ei, iaca!

Mai bine plec!“ Şi dânsul pleacă.
Dar ea? Dar ea? Ce-şi zice ea?
Să treacă!
Să facă-n urmă cum o vrea!

Văzându-l, însă, c-a plecat,
Ea-şi pune
Deoparte snopul: -„M-ai chemat?“
El mâna peste ochi mirat
Şi-o pune.
-„Să-ţi spun ceva! Cuvinte bune!“
-„Să spui, să spui! dar ce să spui?
Ei, spune!
Dar iute, vezi, că vreme nu-i!“

-„Haid', treci pârâul! Ce te-ntreci,
Catrino!“
-„Nu vreau, auzi! De ce nu pleci?“
-„Dar nu-i cat Oltul, poţi să-l treci
Catrino!“
-„Vecine, nu!“ -„Ba da, vecino!
Nu vrei? Nu vrei? De ce nu vrei?
Haid' vino!
De-atunci şi peste mări treceai.“

„Ei, iaca, viu! Dar de nu-mi spui
Vro veste,
Zi bună între noi de-azi nu-i!“
Ştia doar fata felul lui!
Vro veste,
De unde-o iei, dacă nu este?
Apoi, apoi? Ce-a fost apoi?
Poveste -
Tot eu să spun? Ghiciţi şi voi.

Fresco-ritornele

1

Viața mea de mult s-a stins și-am îngropat-o.
Sunt beat de cad în gropi, și-a cui e vina ?
A obrăjorilor cei cu gropiți, șireato !

2

Ea sta, cu sânul plin de pere, la fântână —
Și ea mi-a dat s-aleg pe plac din sân o pară.
Și m-am trezit că-mi dă deodată peste mână !

3

Pe punte-am sărutat mai ieri o fată,
Și-acum au dat sătenii jalbă la prefectul,
Că fetele stau cârd pe punte ziua toată !

4

Psaltirea popii o sărut, dar aș lăsa-o,
Sărut și mâna preotesei, și-aș lăsa-o,
Pe fata popii n-o sărut, și-aș săruta-o!

5

Cu ochi frumoși, cu piept rotund, așa zglobie,
Tu, Doamne, ai făcut-o numai ca să mintă
Și numai ca să-mi faci necazuri mie !

6

Pendru drăguțe ne-am certat vro trei la coasă, —
Din ceartă m-am ales cu părul smuls și mâna ruptă,
Da-n calte a rămas că-a mea e mai frumoasă !

7

Cu șorțu-n brâu, cu mâna-n șold, ea, cea șireată,
Stă-n drum, anume ca s-o văd, să-mi facă-n ciudă —
De-ar fi ce-ar fi, tu azi nu-mi scapi nesărutată !

8

Îi plac poveștile, încet și la ureche,
Și ce-i spui nou ! Dac-o sărut fără poveste,
E veșnic nouă pentru noi povestea veche.

9

Ei, vezi cum ești ! În prag la noi te-am prins de mână,
Și-am vrut să te cuprind, și pentru-atâta lucru
Ai plâns și n-ai venit la noi o săptămână !

10

De când eram noi mici, mi-ai fost ca soră,
Și prietenă mi-ai fost de când ești fată mare,
Iar mama vrea d-acum să-i fi, drăguță, noră !

11

Eu am de mult scriptura mea și-mi țin scriptura :
Gurița fetelor cu sărutări s-astupă,
Băieților eu le astup cu pumnul gura !

12

Vorbim răstit și ne-ngânăm răspunsul,
Și-n sat cred toți că asta-i vrajbă veche,
Iar seara noi ne sarutăm pe-ascunsul !

13

Ușor te nalți, când te-ai deprins să birui greul —
Cei răi mă-njură ! Nu știi ei ce știi copiii ?
Pe cât smânțești, pe-atât de sus se nalța zmeul

14

Ea râde-n plânsul meu ! Dar ea atâta știe !
Eu știi : Mi-e dragă, și n-aș vrea să-mi fie dragă,
Dar dragă dacă nu mi-ar fi, aș vrea să-mi fie !

15

Ieri ne-am certat! Și mi-e necaz că uit prea iute —
Azi, după ce m-a sărutat, mi-am dat de seamă
Că ieri jurai să nu-l mai las să mă sărute !

16

E galben soarele sub nor, și-i galben lanul

Prin care treci tu, cea cu galbene cosițe —
Știi tu de ce-am îngălbenit și eu sârmanul ?

17

Mai sfântă-i dragostea decât orice psaltire —
Când ai drăguță, ești cu ea mai sfânt în cârciumă
Decât fără de ea pe prag de mănăstire !

18

Eu om cu minte n-am văzut, să nu sfârșească
Nebun, când a iubit, dar drept e și aceea
Că om cu minte n-am văzut să nu iubească !

19

Eu am drăguțe multe-n sat, dar nici o fată
N-a zis că-i bine s-o sărut și să-i țin drumul,
Dar nici că-i bine când o las nesărutată.

Vara

Priveam fără de țintă-n sus
Într-o sălbatică splendoare
Vedeam Ceahlăul la apus,
Departa-n zări albastre dus,
Un uriaș cu fruntea-n soare,
De pază țării noastre pus.
Și ca o taină călătoare,
Un nor cu muntele vecin
Plutea-ntr-acest imens senin
Și n-avea aripi să mai zboare!
Și tot văzduhul era plin
De cântece ciripitoare.

Privirile de farmec bete
Mi le-am întors către pământ
Iar spicele jucau în vânt,
Ca-n horă dup-un vesel cânt
Copilele cu blonde plete,
Când saltă largul lor vestmânt.
În lan erau feciori și fete,
Și ei cântau o doină-n cor.
Juca viața-n ochii lor
Și vântul le juca prin plete.
Miei albi fugeau către izvor
Și grauri suri zburau în cete.

Cât de frumoasă te-ai gătit,
Natură, tu! Ca o virgină
Cu umblet drag, cu chip iubit!
Aș vrea să plâng de fericit,
Că simt suflarea ta divină,
Că pot să văd ce-ai plăsmuit!
Mi-e inima de lacrimi plină,
Că-n ea s-au îngropat mereu
Ai mei, și-o să mă-ngrop și eu!
O mare e, dar mare lină

Natură, în mormântul meu,
E totul cald, că e lumină!

Nedumerire

Cât de rău ești, Doamne, Doamne!
Tu mă-ntrebi grăbit și-aprins,
Dacă te-am iubit vreodată?
Ce-i cu tine? Ce te-a prins?
Dac-aș ști, eu ți-aș răspunde;
Cum să știu, că n-am de unde!
Eu la asta niciodată
N-am gândit cu dinadins.

Tu mă știi. Eu râd într-una,
Numai de glumit mă țiu -
Ei, dar când mă-ntrebi de-acestea
Parc-aș vrea să nu mai fiu!
Lumea de dureri e plină,
Calea vieții mi-e străină;
Tot așa-mi vorbește mama,
Iar eu, biata, ce să știu?

Eu cu drag te văd la horă,
Ochii tăi și toate-mi plac;
Orice-mi zici tu, nu mă supăr,
Și cu orice faci, mă-mpac.
Dar să stăm târziu în noapte
Tăinuind iubirea-n șoapte
Și să te sărut — ei, asta!
N-am putere să o fac!

Nu mi-am dat anume seama
Niciodată, viața ce-i!
De-mi zici «dragă», râd cu hohot,
Ascunzând obrajii mei.
Tu te superi dintr-o dată,
Mă faci proastă și-ngâmfată,
M-ameninți, c-o rupi cu mine -
Rău ce ești! și multe vrei!

O, de m-ai lăsa vreodată,
De-ai fugi și m-ai lăsa,
Din grădina maicii tale
Eu o floare mi-aș fura
Și-aș purta-o-n sân, o cruce!
Când s-ar veștezi, m-aș duce
Să te fur apoi pe tine;
Nimănui nu te-aș mai da!

Mai așteaptă! Cui dai biruri,
Dac-aștepți ce ți-e iubit?
Să zic da, nu-mi vine bine
Până când nu m-am gândit;
Să zic nu? Aș zice toate,
Numai asta nu se poate;
Parc-aș plânge viața toată
Dac-aș ști, că te-am mâhnit.

Ei, acum ghicește singur
De te am eu drag ori nu?
Să mi-o spui de altă dată,
C-aș roși, să-mi spui acu -
Cumpănește bine toate,
Până mâine te socoate;
Și de vei ghici, tu-mi spune,
Și voi zice cum zici tu!

Politică

– Domnule, mai trebuie materie, îmi zice tipograful.

– Multă?

– Multă.

– Bine, așteaptă.

Poftim - zic eu în gându-mi - poftim de scrie mofturi fără inspirație. A! de ce n-am avut bunul gând să scoatem un ziar politic grav, în loc de Moftul ăsta! Ce abundentă materie! Ce comodă viață! și ce onoare! Ce satisfacție morală! Un redactor grav, al unei gazete grave - asta este o situație socială înaltă... Dar niște moftangii!

Da, dar avem satisfacția că...

– Domnule, mă-nterupe zețarul, să mai aștept?

– Da, să mai aștepti, și dacă asta te ostenește prea mult, fii bun și dă-mi o idee, o inspirație... Ce rubrică lipsește?

– „Politica”.

– „Politica”? așteaptă... Mă execut la moment!

Și încep să scriu și dau filă cu filă pe nerăsuflata acestui monstru de zețar, care se hrănește cu manuscris... Brrr! murdară hrană!

Legea maximului

Destul!

Națiunea este sătulă de turpitudinile, mișeliile, jaful, corupțiunea, infamia, trădarea intereselor ei celor mai sacre, de cruzimea, cinismul, sfruntarea, ticăloșia și scârba acestui regim poreclit conservator, regim vitreg și căzut, corupt și corupător, infam și infamant. Națiunea e sătulă: Destul!

Ce vor oamenii-strigoi, ieșiți din tenebrele reacțiunii la lumina zilei? Ce vor aceste fantome plămădite din rachi, spirt, basamac, ciomag, chinoros și sânge?

Vor oare să arunce țara pe calea desperării, pe calea deznădejzii, pe calea exasperării, pe calea celor mai extreme mijloace de rezistență? O vor aceasta? să ne spună.

Până atunci le zicem încă o dată: destul - Națiunea este sătulă de faptele voastre!

*

– Dar bine, domnule - zice zețarul, venind cu corectura - ăsta este un articol de opoziție, și mi se pare că Moftul nu e ziar opozant; ați făcut poate greșală.

– Tovarășe - răspund eu ca un adevărat socialist - ai dreptate; am făcut o greșală pe care trebuie s-o repar. Mergi și culege și aceasta:

Legea maximului

Domnii colectiviști sunt incorijibili și imposibili.

După ce Națiunea, sătulă de turpitudinile, mișeliile, jaful, corupțiunea, infamia, trădarea intereselor ei celor mai sacre, de cruzimea, cinismul, sfruntarea, ticăloșia și scârba aceluia regim poreclit colectivist, regim vitreg și căzut, corupt și corupător, infam și infamant, după ce Națiunea sătulă le-a strigat destul! ce mai vor oamenii ieșiți din tenebrele demagogiei la lumina zilei? Ce vor aceste fantome plămădite din rachiu, spirt, basamac, ciomag, tibișir și sânge?

Vor oare să împingă pe guvern la măsuri desperate, deznădăjduite, exasperate, pe calea celor mai extreme măsuri pentru apărarea ordinii? O vor aceasta? să ne-o spună.

Până atunci, le zicem încă o dată, destul... Națiunea este sătulă de frazele voastre!

*

– Domnule, mai trebuie materie.

– Să se usuce cerneala aceluia ce a pronunțat aceste cuvinte! Mai trebuie! mai trebuie! strig eu exasperat. Dar crezi tu, tovarășe, că mintea mea este o fântână nesecată? Ți-am dat două articole de fond, de vederi și de forme așa de deosibite, și tot ți se pare că nu-i de ajuns!... Cât mai trebuie?

– O bucată mică.

– Așteaptă:

Legea maximului

Întrebăm pi Lascar Catargi, racul din Menajeria regală, până când cu enfamiile? Până când, călcând peste cuvântul de onoare ce m-a tradat când mi l-o spus în ședința solemnă pi care s-o giurat la Ieși cu opoziția unită, care guvernul o fost combătut din cauza enfamiilor, că Shylockul încoronat, papistașul catolic împreună cunepoțelul seu nu vor mai capata nouă domenii, sau daca o mințit atunci, să vină să ne spună acuma ca să știe publicul, să știe țara cu ce ramolit bătrân avem a face!

Voi stigmatiza...

*

– E destul atâta, mă-ntre rupe zețarul.

– Crez și eu! numai eu știu cât am muncit.

Un basm

"Va veni să vă cuprindă
Un flăcău cu negre plete
Și frumos cum nimeni nu-i;
Voi fugiți să nu vă prindă!
Ușa s-o-ncuiați la tindă,
Că, de vă sărută, fete,
Veți muri de dragul lui!"

Și-a venit flăcăul, cică,
Un voinic cum altul nu e!
Și trei fete de-mpărat
Grabnic s-au ascuns de frică,
Numai fata cea mai mică
N-a putut grăbit să-ncuie,
Și-a rămas la sărutat.

De-a murit, eu nu țin minte.
Acest basm mi-l spuse mama
Adormindu-mă, de mult!
Și-i mult basm de-aci-nainte,
Și-am uitat a lui cuvinte!
Ah, de-ați ști să-mi dați voi seama,
Cum aș vrea să-l mai ascult!

Vreau să știu, să știu sfârșitul!
A murit copila? Vine
Iar flăcăul de-a plecat?
Spuneți cum e isprăvitul?
Ah, eu nu-nțeleg iubitul—
Și s-a repetat cu mine
Basmul fetei de-mpărat!

Spinul

Stătea frumoasa pe-un răzor;
Voinicul lângă ea devale,
Să-i scoată spinul din picior
Și ea plângea: Un spin în cale!
De ce tot râzi? Ah, cum mă dor
Aceste râsete-ale tale!

Ea are flori de crâng la sân,
Și-n păr un trandafir sălbatic,
Și părul ei de rouă-i plin.

Ei, las să râd! Tu ai cules
Trei fragi, venind peste coline,
Și vezi cu ce mi te-ai ales!
Trei fragi? Și-atât e doară bine!
Căci n-am putut în deal să ies;
Trei fragi de-ar fi, sunt pentru tine!

Cu ochii-nchiși și strânși de tot,
Ea de dureri izbea piciorul:
Ah, lasă-mă, că nu mai pot!

Fricoasă ești! Da! Te-aș vedea!
Fricoasă, eu? Așa e frica?
N-ai milă de durerea mea!
Nu-ți pasă! Da! Ca de nimica!
Ba-mi pasă mult, că eu n-aș vrea
Să-mi fie șchioapă nevestica!

Ea-și potrivește floarea-n păr,
Și-i înfloresc zâmbind obrazii
Cei albi ca florile de măr.

Să fiu chiar șchioapă, ce-i apoi?

Că ce ți-e drag, tot drag rămâne!
Eu nu zic ba! Dar uite, joi
Ni-e nunta, dragă, e ca mâine
Tu cum să joci? Sărac de noi!
Să stai la masă-ntre bătrâne.

Ea-și ține brațul stâng pe piept
Și-ncetișor dezmiardă fruntea
Flăcăului cu brațul drept.

Eu ție vreau să-ți fiu pe plac;
Și n-o să joc, și ce-i cu asta?
Așa-i! Dar eu? Eu ce mă fac?
La nuntă-mi, bată-o năpasta,
Să nu joc eu? De-aș ști că zac,
La nuntă vreau să-mi joc nevasta!

Ea râde-acum! Nebun ce ești!
Flăcăul grabnic să ridică:
Ei, iacă spinul! Ce-mi plătești?

Vrei plată? Uite, ai trei fragi,
Și din cosiță-ți dau bujorii...
Și toată frunza de pe fagi!
De dor de fragi să plâng feciorii?
De flori dă-mi ochii tăi cei dragi
Și pentru fragi dă-mi obrăjorii!

Și ea-l lovește-ncetișor,
Zâmbind, cu palma peste gură.
Eu știu! Să ceri așa-i ușor!

Dar las acum! E joi aici
Și nimeni, așteptând, nu moare!
Mă porți ca pe copiii mici!
Dar joi, să știi! Trei fragi și-o floare!
Și joi tu n-ai ce să mai zici,
Că pentru multe-mi ești datoare!

Cântece

XXXI

Mama zice din Scriptură:
Dacă doi prieteni ai,
Vrând să dai a ta avere
Unuia, cărui s-o dai?
Unul tace, altul cere;
Cest din urmă-i prefăcut
Dă-o dar cui n-a cerut!

Eu explic cuvântul mamei:
Mamă, eu te-am priceput!
Tu-mi ești dragă, tu și-o fată!
Tu-mi tot ceri să te sărut,
Ea nu-mi cere niciodată.
Și, după scriptura ta,
Ghici, pe cine-aș săruta?

XXXIV

Era în noaptea Învierii,
Îngenuncheatului popor
I se cânta legenda sfântă
A marelui Mântuitor.

Nepăsător eu stam de-alături
Privind modernii cărturari
O copiliță-ngenuncheată
Mă tot privea cu ochii mari.

Văzând că singur în picioare
Așa nepăsător rămân,
Mi-a zis naiv și cu mustrare:
Da ce? matale ești păgân?

A fost un fulger mititica
Și în genunchi eu am căzut
Ca un fricos în fața morții;
Și-n clipa asta am crezut!

XXXVII

Când vii, la pălărie port
Și eu o floare;
Când îmi zâmbești, în pieptu-mi mort
Răsare soare;
Neliniștit când te aștept,
Ah, cum mă doare;
Și când nu vii, simțesc în piept
Că viața-mi moare!

XLII

Pe Bistrița, cântând
O tânără fecioară,
În vânt având vestmântul
Și-n păr vuindu-i vântul,
Cu pluta ei ușoară
Trecea-n amurgul zilei
Pe Bistrița cântând.

Închise între stânci,
Sălbaticile ape
Gemeau ca-n agonie,
Albastre de mânie,
Izbindu-se să scape
Cu vuiet și cu vaiet
Închise între stânci.

La cârma plutei sta
Copila zâmbitoare:
Mireasă-i astă fată
Cu moartea cununată,
Și-n stingerea de soare
Părea un chip din basmuri
La cârma plutei sta!

Privind în urma ei,
Vedeam cum dânsa trece
Râzând pe lângă stâncă
De nu venea adâncă
Din ceruri noaptea rece,
Și-acum aș fi acolo
Privind în urma ei!

XLIV

Tu, ulciorule de lut,
Am avut aceeași soarte
Amândoi dintru-nceput
Eu din tine m-am născut
Și de-a pururi după moarte

Iar vom fi același lut!
Astăzi plâng și te sărut,
Că-mi ești singurul meu bine
Și ești lut și tu ca mine.
Din etern am fost un lut,
Dar o soartă-ntâmplătoare
Te-a făcut ulcior pe tine:
Om pe mine m-a făcut;
Ah, întors era mai bine!

XLV

Toamna târziu,
În noaptea cu lună,
Cum vâjâie codru
Și geme, și sună!
Din nordul cu neguri
Un vuiet răsare,
Și vine, și crește
Mai uite, mai tare:
Iar codrul aude,
Puternicul rege
Aude prin noapte
Și bine-nțelege
Al oștilor vuiet
Din norduri pornite
El vrea să răscoale
Puteri obosite
Și-njură și urlă,
Că-și simte pierirea.
Și galben se face,
Nu poate s-adoarmă,
Nu-și află nici pace,
Și tremură codru
Cu inima ruptă
De spaimă, se zbate,
Cu vântul se luptă,
Pocnește și sună
Și-și urlă durerea,
Căci vântul îl prinde
Și-l strânge de mijloc,
Topindu-i puterea!
Și codrul se-ndoaie;
Și-l biruie vântul,
Râzând, îl sugrumă
Și-i rupe vestmântul,
Și părul i-l smulge
Și-n văi îl aruncă.
Un țipăt răsare

Pe deal și pe luncă:
Grăbitele păsări
Cu vuiet aleargă
Și norii vin stoluri
Pe-ntinderea largă,
De spaimă s-ascunde
Pârâul sub gheață
Și regele codru,
Din ultima viață,
Suspină văzându-și
Pustiul, și geme,
Și cade pe spate,
Și moare cu fruntea
Pe pieptul naturii,
Și moare natura
De jalea pădurii
În toamnă târziu!

Pe Bistrița

1893

Pe Bistrița, cântând
O tânără fecioară,
În vânt având vestmântul
Și-n păr vuindu-i vântul,
Cu pluta ei ușoară
Trecea-n amurgul zilei —
Pe Bistrița cântând.

Închise între stânci
Sălbaticile ape
Gemeau ca-n agonie
Albastre de mânie,
Izbindu-se să scape
Cu vuiet și cu vaiet —
Închise între stânci.

La cârma plutei sta
Copila zâmbitoare:
Mireasă-i astă fată
Cu moartea cununată
Și-n stingerea de soare
Părea un chip din basmuri —
La cârma plutei sta !

Privind în urma ei,
Vedeam cum dânsa trece
Râzând pe lângă stâncă —
De nu venea adâncă
Din ceruri noaptea rece,
Și-acum aș fi acolo
Privind în urma ei !

Toamna

Toamna târziu
În noaptea cu lună,
Cum vâjâie codrul
Și geme și sună!
Din nordul cu neguri
Un vuiet răsare
Și vine și crește
Mai iute, mai tare;
Iar codrul aude,
Puternicul rege
Aude prin noapte
Și bine-nțelege
Al oștilor vuiet
Din norduri pornite -
El vrea să răskoale
Puteri obosite
Și-njură și urlă,
Că-și simte pierirea.
Și galben se face,
Nu poate s-adoarmă,
Nu-și află nici pace,
Și tremură codrul
Cu inima ruptă
De spaimă, se zbate,
Cu vântul se luptă,
Pocnește și sună
Și-și urlă durerea,
Căci vântul îl prinde
Și-l strânge de mijloc
Topindu-i puterea!
Și codrul se-ndoaie;
Și-l biruie vântul
Râzând îl sugrumă
Și-i rupe veștmântul
Și părul i-l smulge
Și-n văi îl aruncă.
Un țipăt răsare

Pe deal și pe luncă;
Grăbitele păsări
Cu vuiet aleargă
Și norii vin stoluri
Pe-ntinderea largă
De spaimă s-aascunde
Pârâul sub ghiață -
Și regele codru,
Din ultima viață
Suspină văzându-și
Pustiul, și geme
Și cade pe spate
Și moare cu fruntea
Pe pieptul naturii
Și moare natura
De jalea pădurii
În toamna târzie!